

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 peti 4 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 420 D

Upravišтво: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

Ali je mogoče sodelovanje z SLS?

Z opozicijsko kritiko, s katero je morala opravičevati SLS pred lastnimi pristajali svojimi taktičnimi in političnimi pogreškami ter olepšati popolne neuspehe v jugoslovenski državi, je vendar uspešna ustvariti vsaj v ožjem krogu klerikalne in celo v nekem se ožjem krogu napredne javnosti vtis, kakor da se bori za gotove gospodarske dobrine in da so ji gospodarski, kulturni in socialni interesi Slovencev resnično na srcu.

Mi smo od vsega začetka vedeli, da je in da ostane SLS to, kar je bila, namreč stranka, ki potom izraze cerkvenih in verskih sredstev poizkuša dobiti politično moč v roke, da potem preko te moči uveljavlja kapriciozno politiko dveh, treh kanonikov, v takozvano zaščito katoliških in cerkvenih interesov v Sloveniji kot najvišjih in najsvetejših za Slovence. Gospodarska dobrobit našega naroda ter stranki ni nikdar bila na srcu direktno ali sama za sebe, ker smatra druge stvari kot prvobitne, namreč cerkvene in verske stvari.

V novi državi je stranka spoznala, da stara verska in cerkvena ustrahovanja in zapeljevanja ne drže in da ne vlečejo več in si je zato pri izmisli krilatice o nevarnosti slovenstva, o slovenski nacionalnosti in drugih takih stvarih, ki pač ne spadajo v aktualno politično življenje. Proti Nemcem in Italijanom smo se navduševali s slovenstvom, danes se navdušujemo za svoje zarobljene brate z jugoslovenstvom, od države pa zahtevamo šole, gospodarske koncesije, pomoč za praktično gospodarsko, kulturno in socialno življenje. Za to praktično, socialno in gospodarsko življenje seve SLS v zadnjih letih ni storila ničesar in to stranko boli. V svoji demagoški kampanji proti srbištvu in proti liberalnim načelom države, prosvetne in cerkvene politike je zabredla tako globoko, da ni pomohi nad popolnim polomom SLS. Poti do redne oblasti so ji zaprte. In to je tudi prav: baš v največje interese Slovencev! Kajti državno oblast bi ta stranka sigurno, kakor vedno doslej, izrabila za svoje mračne, črne, nazadnjaške načrte v prosveti, v cerkveni politiki in namram ostalim veroizpovedanjem v naši državi, bi izrabila za preganjanje naprednega učiteljstva, naprednih kulturnih ustanov, bi našla ljubljanski univerzi svobodno prepričanje, skratka bi uveljavila dobo najhujšega duševnega reakcionarstva.

Da je temu tako, smo se lahko prepričali v zadnjih osmih dneh. Pred 10 dnevi je voditelj SLS na zaupniškem shodu v Mariboru javno oznanil potrebo „enotne slovenske fronte“, kakor pravi današnji „Slovenec“: „vsaj z ozirom na najnujnejše gospodarske zadeve“. Če je izšel tak poziv, potem tudi mi ne vemo, zakaj bi ne bila mogoča enotna fronta v gospodarskih zadevah? Saj je enotna fronta mogoča v vseh točkah kulturnih in gospodarskih programov, kjer vlada edinstvo in kjer so izključena tihotapljenja ter izigravanja lojalnih sodelavcev! Če so davki v Sloveniji previsoki, če je davčna praksa neuvredljiva ter ozkosrčna, zakaj bi ne bil mogoč nastop vseh slovenskih strank v tem vprašanju?

Toda vaba SLS za „enotno slovensko fronto“ ni bila mišljena v tem strogo stvarnem in gospodarskem pomenu besede! SLS hoče stvarnim gospodarskim zahtevam podvaliti svoj plemenski, dejanski pa cerkvenopolitični program avtonomnega klerikalnega pašalika v Sloveniji in to je tisto, kar se skriva za „enotno slovensko fronto“. Fronta je mogoča vsak dan na strogo stvarni podlagi pomembnih gospodarskih, socialnih in drugih stremiljaj. Toda nemogoča, izključena je, kakor hitro nastopa SLS nelojalno in bi rada pod pretezo naših upravičenih gospodarskih in drugih težnih vtihtaplja plemensko nasprotje Slovencev do sedanjosti ustavne ureditve države, odnosno bi hotela podvaliti našim gospodarskim nevoljam kako rekriminacijo po klerikalni avtonomiji.

Komaj je namreč SLS pred desetiimi dnevi naznanila pripravljenost vstopa v „enotno slovensko fronto“ v „najnujnejših gospodarskih zadevah“, že se je podvil njen voditelj dr. Korošec na nekem nedeljskem štajerskem shodu, da demantira „enotno slovensko fronto“. Dr. Korošec je po 8 dneh takole poškropil najvneže, ki so verovali v odkritosrčnost SLS:

„Čuimo, da se je celo že začela dirka za strankarsko prvenstvo in da

Veličastne manifestacije kralju v Splitu

Kraljev prihod v Split. — Kraljeva zahvala splitskemu prebivalstvu in severni Dalmaciji. — Kraljev prihod v Šibenik. — Uradno obvestilo o kraljevem povratku.

— Split, 30. septembra. (Izv.) Na kraljevem parniku »Karagjorgje«, spremljan od parnika »Kumanovo« in bojnih ladij, je kraljevska dvojica krenila v ponedeljek ob 6. zjutraj iz Gruža proti severu do Splita. Kralj in kraljica sta se ustavila med vožnjo samo na otoku Korčulu in Hvaru. Sijajen je bil sprejem na Korčulu. Tu so radičevci s poslancem Bačićem na čelu vzklikali kralju: »Živel tvorac sporazuma! Živel hrvatski seljaški kralj! Tem vzklikom so v gostih vrstah strnjeni Orjunaši še gromljivo odgovorjali: »Živel naš jugoslovenski kralj!«

Markanten je bil sprejem na otoku Hvaru. Tu je vladala že delj časa velika suša. V trenutku, ko je kralj s kraljico stopil na obrežje, je pričelo deževati. Zbrana množica je začela radostno pozdravljati kralja s krikom: »Živel kralj, ki nam je prinesel dež! Živel kralj, ki nam je prinesel blagoslov z neba!«

Včeraj je kraljevska dvojica posetila otok Vis in ob 10. dopoldne je priplul parnik »Karagjorgje« v splitsko pristanišče ob grmenju topov in zvonjenju zvonov. Na velikem pomolu zbrano prebivalstvo, ki je prihitelo v Split iz vseh bližnjih in oddaljenih krajev severne Dalmacije, je priredilo kralju najslajnejši sprejem. Sprejem je bil tako veličasten, kakor še v nobenem drugem mestu Dalmacije. Sprejema se je udeležilo nad 20.000 ljudi. Med gostim špalirjem se je kraljevska dvojica odpeljala v mesto ter si ogledala katoliško in pravoslavno palačo. Na ladi »Karagjorgje« je bil opoldne svečan obed, ki so se ga udeležili povabljeni splitski dostojanstveniki.

Zvečer so se vršile viharne in prirsne manifestacije. Carobno je bilo vse mesto razsvetljeno. Diven je bil pogled na pristanišče. Na pomolu so valile nepregledne množice. Ob pomolu zasidrano brodovje z ladijo »Karagjorgje« je bilo v zastavi in bajno razsvetljeno. Torpedovke so sestavile transparente s črkami M., A. I. in P. Ob 19. je mesto Split priredilo kralju na čast veliko bakljado, ki so se je udeležili Sokoli in Orjunaši v kroju, razna kulturna, gospodarska in pevka društva in množice kmetškega prebivalstva. Sprevod po mestu je trajal nad dve uri ter se ga je udeležilo do 20.000 ljudi. Na pomolu so se čuli ves čas frenetični vskliki: »Živel naš kralj! Živela kraljica!« Sokoli, korakajoč v četverstopih, so prepevali svečanosti primerno pri-

krojeno sokolsko pesem: Zovi, Sandro, zovi! Vsi če Sokolovi za Te živet dati! S krova, oziroma poveljnškega mostu ladije »Karagjorgje« je kralj pozdravil staroslavni Split in severno Dalmacijo z besedami:

»Dragi moji Splitčani! V imenu kraljice in svojim se Vam prisrčno zahvaljujem na toplem izrazu vernosti in vdanosti, ki ostane nama v zelo trajnem in prijetnem spominu. Drago mi je, da moram od tu pozdraviti vso Dalmacijo in Dalmatince, ki so in ki naj bodo čuvarji našega morja! (Vzkliki: »Hočemo biti! Živel naš Jadran! Živel naš kralj!) To tudi ostanite v bodoče! Za Vami stoji vsa naša ujedinjena domovina!«

Kralj in kraljica sta bila zelo ginjena nad izkazanimi ovacijami. Ob 21.30 je bila v Narodnem gledališču galapredstava na čast kraljici in kralju.

— Split, 30. septembra. (Izv.) Danes ob 9. dopoldne je bila velika vojaška parada. Na pomolu pred kraljem so defilirale vse vojsne enote, pehota, gardijska divizija in osem baterij artiljerije. Kralj si je po končani vojaški paradi ogledal jadransko razstavo in etnografski muzej. Ob 10.30 dopoldne je kralj sprejel množico številne deputacije v svečani avdijenci. Po programu je določen za dopoldne svečan obed na krovu ladije »Karagjorgje«. Popoldne priredi splitski »Sokol« telovadno akademijo kralju na čast. Za slučaj lepega vremena je v programu izlet v starodavni Solin in za jutri 1. oktobra lov na Marjanu. Po lovu se kraljevska dvojica vrka na »Karagjorgje« ter odputuje okoli pol dne v Šibenik, kamor prispje ob 15.

— Split, 30. septembra. (Izv.) Splošno pričakujejo, da se kralj in kraljica povrne iz Šibenika dne 2. oktobra direktno v Beograd. Z ozirom na skrajšanje programa kraljevega potovanja po Dalmaciji je bilo včeraj izdano v Splitu že v Titvatu sestavljen uradni poročilo, ki kratko naglašja, da je bilo radi neodločljivih državnih potreb potrebno skrajšati program potovanja. Obvestilo pravi:

Že v Titvatu je bil na prošnjo članov kraljevske vlade, ki spremljajo Njiju Veličanstvi na potovanju, radi neodločljivih državnih potreb srajan program potovanja kraljevske dvojice, zato tokrat izostanejo nameravani poseti mest v ozadju obale in na severni obali.

Izredno zasedanje narodne skupščine

Skupščina se najbrže sestane 12. oktobra. — Neodločljivi državni posli. — Kombinacije v novi vladini koaliciiji.

— Beograd, 30. septembra. (Izv.) Že skoro dva meseca trajajo parlamentarne počitnice. Vlada v tem času ni reševala nikakih važnejših političnih zadev ter ni pripravila nikakega materiala za narodno skupščino. V skupščinskih odborih so se nagradile razne tekoče zadeve, tako pritožbe in prošnje. Vladin tisk danes naglašja, da prične vlada takoj po kraljevem povratku s stvarnim delom. Danes objavljeni uradni komuniké o kraljevem povratku omenja indirektno, da je bil povratek nujen in potreben radi neodločljivih državnih zadev. Splošno vlada prepričanje, da izbruhne v kratkem notranja kriza v vladni večini RR.

Vladni krogi naglašajo, da je potrebno sklicanje narodne skupščine na

izredno zasedanje, to ne toliko iz političnih, kakor iz parlamentarnih tehničnih ozirav. To je le zunanji izgovor. V jedru gre za razčiščenje v vladni večini.

Danes se po nekod širijo različne kombinacije o sestavi nove koalicijske vlade. Te vesti se še niso mogle popolnoma kontrolirati. Iz nekkih krogov, ki so v stikih z opozicijskimi skupinami, prihaja informacija, da ti krogi računajo z gotovimi taktičnimi potezi radikalov, ki bi dovedle do tega, da se ustvari povsem nova koaliciija, kajti radičevci kot voditelji in krmarji državne politike so se izkazali za nedelavne in nesposobne. Radičevci imajo edino namen zasejati razdor v Srbiji in zavajati povsod nove postojanke.

Hvang-ho je dolga 400 km. Kitajci so že pred sto in sto leti zgradili umetne nasipe in kanale, ki so varovali polja pred povodnjami. Sedanja katastrofa je ena največjih.

MUSSOLINI TEŽKO BOLAN

— London, 30. septembra. »Daily Telegraph« objavlja informacijo o težki Mussolinjevi bolezni in zagotavlja, da je Mussolini duševno in telesno popolnoma strin in da ima večkrat epileptične napade. Njegovo stanje je slabo osem Ljenua pred smrtjo.

Katastrofalna povodenj na Kitajskem

— London, 29. septembra. Vseled neprestanega deževja je Rmena reka (Hvang-ho) silno narasla. Vode so razdrle nasipe in poplavile 1500 kvadratnih milj. Nad 2 milijona prebivalcev je v nevarnosti. Sto in sto oseb je utonilo. Organizirana se mednarodna pomožna akcija. Povodenj je ena največjih in najkatastrofalnejših. Reka

je v znamenju enotne slovenske fronte, a brez znanja naše stranke že bil sklican prvi seštanek. Po naši zamisli mora služiti enotna slovenska fronta samo in edino dobrobiti slovenskega naroda, sicer je ne bo. Ona ne bo služila za strankarsko dirkanje, še manj pa, da bi majhne stranke ob tej priliki lezle po našem hrbtu kvišku in v ospredje ali celo za našim hrbtom v kalnem ribarile in tako našo idealno in nesebično zamisel zlorabile. Naša stranka ne potrebuje enotne fronte za se ... itd.

SLS se je nakrat zbala »enotne slovenske fronte«, ker ve, da bi morala v taki fronti odločiti volja vseh, predvsem pa bi se morali v tako fronti povdariti stvarni gospodarski interesi. Do tega pa SLS ni! Njej gre za oblast in moč, za cerkveno strahovlado v Sloveniji, za klerikalno uradniško korupcijo in partizanstvo, skratka za obvladavanje slovenske zemlje s partizanstvom SLS. To obvladavanje klerikalnih interesov imenuje za najvneže »delovanje v smislu najvišjih katoliških idealov«

Rusko-poljski problemi

Nemčija si ne želi zblizanja Rusije in Poljske. — Čičerin o odnošajih napram Nemčiji. — Anglija želi izolacijo Rusije. London vznemirjen.

— Berlin, 29. septembra. Azijsko-orientalno-evropska agentura objavlja komentar k posetu Čičerina v Varšavi. Omenja, da ima varšavski poset g. Čičerina za cilj, da pritiska na zunanjo politiko Nemčije. Nemški poslanik v Moskvi je skušal Čičerina odvrti od tega poseta. Pojavila so se prva nesoglasja med Nemčijo in Rusijo. Posledice teh nesoglasij se morajo odstraniti po mnenju Moskve le, ako Nemčija opusti nadaljnja pogajanja z zapadnimi državami.

— Varšava, 20. septembra. Na večerji, ki jo je priredilo zunanje ministrstvo na čast Čičerinu, je zunanji minister Skrzynski napovedal skorajšnji poset v Moskvi. Čičerin je k temu pripomnil, da bo ta poset Skrzynskega tvoril nadaljnjo etapo v sporazumu obeh držav.

— Berlin, 29. septembra. Berlinski tisk, kljub temu, da je največ angažiran v problemih varnostnega pakta, posveča resno pozornost posetu Čičerina v Varšavi. Listi objavljajo obširen intervju nemških novinarjev s Čičerinom, Čičerin je med drugim izjavil:

Nahajam se na potu v neko nemško kopalnico, da se ozdravim težke bolezni (Čičerin boleha na sladkorni bolezni). Pri tej priliki sem izvršil še davno nameravani poset Varšavi. Isto storim tudi nemški vladi v Berlinu. Moj varšavski poset ima za cilj odstraniti vsa nesoglasja in za bodoče na podlagi pogajanj ustvariti temelj sporazumu med Rusijo in Poljsko. V nobenem slučaju niso ta posvetovanja in ti razgovori napravljeni proti kakršni sil. Meni je daleč od tega, na Nemčijo izvajati kak pritisk.

Za slučaj, da Nemčija vstopi v Državo narodov, bi to z ozirom na sovražno stališče aneške vlade napram Rusiji pomenjalo za Rusijo gotovo škodo, ker Anglija želi popolno izolacijo in obrkožitev Rusije.

— London, 29. septembra. Zunanje ministrstvo kljub veliki zaposlenosti radi varnostne konference ne izgublja z vidika poseta Čičerinega v Varšavi. Ta poset tolači v Foreign Office kot zadnji obupni

Varnostna konferenca v Londonu

— Bern, 29. septembra. (S.) Uradno javljajo iz Pariza: Ministrska konferenca o varnostnem paktu se odprla 5. oktobra v Locarnu.

— Pariz, 29. septembra. Nemški poslanik von Hoesch se je razgovarjal dopoldne in popoldne z zunanjim ministrom Briandom o varnostnem paktu. Briand je poslaniku izročil spomenico francoske vlade kot odgovor na ustmene izjave, ki jih je poslanik podal v imenu nemške vlade. — Berlinske vesti o odgovoditvi konference niso potrjene. V resnici so nastala nesoglasja v dveh načelnih vprašanjih. Nemčija je namignila, da zahteva poprejšnje rešitev vprašanja vojne krize in izpraznitve kölnske cone, predno se prične pogajanja o varnostnem paktu. Nemčija je opozorila Francijo in Anglijo, da sedanja vlada vstraja na načelnih spomenicah, ki jo je predložila vlada dr. Marxa v novembur lanskega leta in ki odklanja krivdo Nemčije na svetovni vojni.

PROCES PROTI MENCIIJ KARNICIN

Dunaj, 30. septembra. (Izv.) Danes ob 9. dopoldne je pričel proces proti atentatorici Menciiji Karnicini, ki je dne 8. maja v državnem gledališču povodom Ibsenove predstave »Peer Gynta« ustrelila v loži voditelja makedonskih organizacij Todorja Panica. Sofijska vlada je zelo zainteresirana na procesu in skuša s propagando rešiti atentatorico. Navzroč je njen protektor general Protogerov. Z ozirom na to, da so bila objavljena razna grozila pisma, je poletja odredila najstrožje varnostne odredbe, da zabrani eventualne napade, oziroma vpadu napadalcev v dvorano. Odrejena je bila v posebnem prostoru najstrožja pretejava občinstva radi orožja. Jetniške paznice so preiskovale dame. Naval občinstva v dvorano je veliktanski. Razprava se je začela pri čelu Sele ob 10.30 dopoldne. Navzroč so zasotniki bolgarskega, jugoslovenskega in komunističnega tiska. Na nosilnicah so se dolničnice prilegli obtoženko, ki že na samaj kaže vse znake razvite tuberkuloze. Obtoženka odgovarja na vprašanja v slabi nemščini. Obtoženka izjavlja, da je romunska državljanka. Nato so začeli čitati obtožnico.

I Znižane cene!

JULIO MEINL

mešanice pražene kave:

Three Stars	1/4 kg	Din 33.—
Special	1/4 kg	Din 29.—
Meinl I	1/4 kg	Din 25.50
Meinl II	1/4 kg	Din 23.—
Meinl III	1/4 kg	Din 18.50
Meinl IV	1/4 kg	Din 15.—

Borzna poročila. Ljubljanska borza.

LESNI TRG.

Jamski les po uzancih tj. borze, fco, nakladna postaja, 5 vag. denar 170, blago 170, zaključki 170; hmelovske ravne neobele, ljene od 6 m naprej, komad fco, nakladna postaja, blago 6; breza okrogla 10—30 cm fco, nakladna postaja, blago 350; late 25/50 monte fco, m. blago 540.

ZITNI TRG.

Pšenica domača fco, Ljubljana denar 265; koruza sremška par. n. p. blago 185; koruza sremška par. sl. p. 1 vagon, denar 216, blago 216, zaklj. 216; koruza v storžih par. sl. p. blago 75; koruza nova dob. nov. dec. jan. v enakih delih par. sl. post. 100% kasa pri sklepu, blago 122.50, fižol rbn. ničan fco, Ljubljana den. 300; fižol prepel. čar fco, Ljubljana, denar 340; fižol mandala. fco, Ljubljana denar 290; fižol mandala. lon fco, Postojna trs. 1 vagon, denar 350, blago 350, zaklj. 350.

EFEKTI.

2 1/2% drž. renta za vojno škodo 375; 7% invest. posojilo iz l. 1921 80—83; Celjska posojilnica d. d. 201—204; Ljubljanska kreditna banka 220—240; Merkantilna banka 101—102; Prva hrvatska štedionica 1005; Kreditni zavod 175—185; Salvenska banka 55; Strojne tovarne in livarne 124; Trboveljska premogokopna družba 360—368; Nihag d. d. 37—39; Združene papirnice 130; Stavbna d. d. Ljubljana 165—180; 4 1/2% komun. zad. dež. banke 20—25; 4 1/2% zast. l. kr. dež. banke 20—25.

Zagrebska borza.

Dne 30. septembra. — Sprejeto ob 13. Devize: Curih 10.848—10.728, Praga 166.30—168.30, Newyork 56.05—56.65, London 272.375—274.374, Trst 228.74—231.14, Berlin 13.36—13.46, Dunaj 0.07904—0.08004. Valute: dolar 55.40—56. Efekti: 7% invest. posojilo 1921 81; 2 1/2% drž. rente za ratnu štetu 367—369; Ljubljanska kreditna 225; Centralna banka 11; Hrv. eskomptna banka 135 1/2—138; Kreditna banka, Zagreb, 129—134; Hipotekarna banka 73—73.50; Jugobanka 112—113; Prva Steidona 995—1000; Savenska banka 49 de 49.50; Eksploatacija 48—50; Sečerana, Osipek, 530—538; Isis d. d. 67; Nihag 38; Gutman 440—460; Slaveks 140—160; Slavonija 54—54.50; Trboveljska 363—365; Union, paromlin 450; Vevče 120.

Inozemske borze.

— Curih, 30. sept. Borza: Beograd 9.20, Pariz 24.51, London 25.0975, Newyork 518.10, Milan 21.05, Praga 15.25, Dunaj 0.00731. — Tržiške predborze radi pokvarjenega zvezja s Trstom danes nismo preleteli.

Pismo iz Prage.

Nemška brezuspešna obstrukcija proti proračunu. — Delovanje zbornice. — Dr. Stransky odložil svoj mandat. — Pogovori za pogodbo z Nemčijo.

28. septembra.

Iz programa za zbornično razpravljanje vzbujajo največ pozornosti državni proračun, toliko bolj, ker so Nemci proti njemu pričeli obstrukcijo, ki pa je ostala brez uspeha, čeprav jim je prišla indirektna pomoč od vladnih socialističnih strank, ki so podale svoje demagoške predloge, katerih svrha je zgolj volilno agitacijska. Navajajo različne nove položaje, samo da bi si pridobili voliče. Toda vse to ni nič drugega, kakor proračun je bil v odseku že sprejet, šel je v tisk in jutri se razdeli v zbornici ter se takoj naslednji dan prične proračunska debata, ki bo trajala kakih 6 dni.

Nemška obstrukcija, podpirana po madžaronih in komunistih, se je omejevala samo na zavlačujoče govore, trajajoče celo štiri do šest ur, pri čemer se je obnašal nemški soc. demokrat dr. Czech, podpredsednik zbornice, ki se nikakor ni oziral na svojo funkcijo, docela nezanimano. Njihov napor, da bi podrl na ta način doma in za meji zaupanje v našo državo, jim ni uspel, ker je min. Bečka dal točen odgovor na vse očitke in kritike, napjerne proti proračunski predlogi. Zavrnil je in s primeri dokazal njihovo nevezdržnost ter se zavzelo proti izraženi dvomom o točnosti podatkov in letošnjem proračunu. Konstatiral je, da je proračun za leto 1926 sestavljen na pristoje objektivno, po resničnih številkah, da je po tej strani popolnoma brezhiben in torej tudi dejansko aktiven.

V zaključni seji proračunskega odseka dne 26. t. m. je podal generalni poročevalec prof. dr. Srdinko statistiko celotnega razpravljanja proračuna v odsekih, ki je zelo značilna. Sej je bilo 11 in so trajale 64 ur. Govorilo je 27 poročevalcev, 50 poslancev, nemških govornikov je bilo 42, 6 iz čl. opozicije. Nemški govorniki so zavzeli 42 ur, dobili so 17 odgovorov s strani ministrov in zastopnikov uradov. Posamezna poglavja proračuna so bila odobrena brez izpremembe in tako tudi finančni zakon z glavnimi številkami.

V zbornici je bil sprejet moblastilni trgovsko-politični zakon, na kar je minister za šolstvo dr. Markovič odgovoril na nemška vprašanja o restrikcijah

v šolstvu. (Slov. Narod) je priobčil o tem že podrobno poročilo.) Njegov odgovor je s pomočjo števil dokazal neopravičenost nemških tožb. Govoril je za njim nemški poslanec dr. Spina, ki je priznal stvarnost in odločevanju dr. Markoviča in da se restrikcija provaja tudi v češkem šolstvu, toda naglasil je, da način, kako se to godi v nemškem šolstvu, je združil k odnoru vse nemške vrste in stranke in njihovo ogorčenje po ministrovi razlagi ne bo pomirjeno.

O depopulacijskem problemu je govoril minister za zdravstvo Sramek, zanimivo in poučno, kakor na to, da upadanje prebivalstva, kakor v Franciji, slabi narod in državo ali zopet naraščanje povzroča skrb. Kako isto preskrbeti, in to vede k imperijalizmu, kakor vidimo v Nemčiji.

Tekoči teden se izpolni s proračunsko debato, na kar bo po sprejetju proračuna po dogovoru »petke« zbornici predložen zakon o elektrifikaciji na deželi, zakon o obdačenju dohodkov na Slovaškem, zakon o državni podpori stavbenemu gibanju in posebno še zakon o izpremembi volilne reforme ter zakon o plačilnem sistemu državnih namene. Ako se dispozičije izpremembe, bo mogoče te predloge rešiti do 15. oktobra.

Senator dr. Ad. Stransky je že odložil svoj mandat. dr. Herben pa še ne, čeprav ga je nar. demokratična stranka opozorila, da je to ne samo njegova častna dolžnost, marveč da je k temu tudi obvezan z reverzom, ki ga je podpisal pri sprejemu mandata iz rok stranke.

Ker je Anglija odklanjala vsako približevanje v stvari mednarodnega varstva zapadnih in vzhodnih mej in jo zavlačevala, se je odločil minister dr. Beneš nadaljevati v sistemu specialnih arbitražnih pogodb in stremi po taki pogodbi tudi z Nemčijo. Ta je pripravljena, pričeti o njej posvetovanja z našo vlado. Dr. Beneš je o tem v razgovoru s prezidentom Masarykom in naš berlinski poslanik Krotka je prišel v Prago, da referira o dispozičijah nemške vlade. Dr. Stresmann hoče pričeti pogovore z dr. Benešem v Luceru. J. K. S.

proti industriji in trgovini, nego da trba sodelovanja s temi pionirji, da trba skupnih naporov za gospodarsko veljavo slovenskih krajev!

Žena, ki hoče izzvati dobro kritiko

To je v kopalšču, kjer žena poleg svoje mišnosti in čara ima še lepo belo in gladko kožo brez vsakih nepotrebnih dlak. Zatorej ne poslušajte se britve, ki razdraži kožo in povzroča mozole, ali raznih tekočih odpravilnih sredstev, katerih uporaba je več ali manj komplicirana in zapušča pogostoma rudečico. Zatorej negujte dame, najbolj zapestljiva za vas bo vendar krema »TAKI«. Uporablja se iz tube in odstrani v petih minutah vse dlake, ki so toliko neprijetne. — »TAKI« se ne posuši in uniči dlake do korenine ter zapusti mehko kožo. Zatorej še danes poizkusite »TAKI«, kajti v slučaju neuspeha se vam vrne denar. — Zahtevajte »TAKI« (patentirano v Franciji), ki se dobi vsepovsod.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: Mirić i Kompo, Beograd, Kralja Milana 44. Telefon 18-69.

Narodni poslanec dr. Pivko v sotejski dolini in Posavju

V soboto 26. t. m. se je podal narodni poslanec dr. Pivko med svoje volilce v kozjanskem in brežiškem okraju. Zvečer se je v prostorih g. Staroveški vršil članski sestanek krajevnih organizacij SDS v Podčetrju ob lepi udeležbi. Navzoči so bili tudi smišljeniki iz Imenega z županom Prebikom na čelu, iz Olimja, Pristave itd. Poslanec Pivko je v nad enournem govoru obrazložil položaj izza prevrata radičevcev, delo narodne skupščine od zdajšnjih volitev in bodoče njegove naloge. Z burnim odobravanjem so zborovalci odobrili njegova izvajanja ter mu izrekli zaupnico. Razvila se je še zanimiva debata o raznim gospodarskih in drugih vprašanjih.

V Sv. Petru pod Sv. Gorami se je v nedeljo 27. t. m. po prvi maši v prostorih g. Kranerja vršilo pod predsedništvom predsednika krajevnih organizacij g. Uličnika zborovanje, katerega so se udeležili zastopniki raznih strank, ki so pa z vzorno disciplino poslušali izvajanja g. poslancev. V debato je posegel zlasti g. Kostanješek, ki je poleg raznih davčnih zadev obravnaval predvsem zahtevo po zgraditvi soteske železnice, kar so zborovalci glasno odobraval. Popoldne ob 3. uri je bilo zborovanje pri g. Mišku Janežiču v Župelevcu pri Brežicah ob znatni udeležbi volilcev iz občin Kapelje, Bizelsko in Dobova, tudi tu so bile zastopane razne stranke. Po izbrnem poročilu g. poslancev so se oglašali beseedi zborovalci s celo vrsto gospodarskih vprašanj, zlasti obrtniki. Soglasno je bila sprejeta na predlog g. Lichtenekerja sledeča resolucija: Na javnem shodu v Župelevcu dne 27. sept. 1925 zbrani volilci odobravaljo postopanje in taktiko SDS in njenih voditeljev g. Sv. Pribičevića in dr. Jerjave s prošnjo, da tudi v bodoče zastavi vse svoje moči v doseg ciljev, ki si jih je postavil Narodni blok.

Svojevoljno poslancu g. dr. Pivku izrekamo neomajeno zaupanje in zvestobo, se mu zahvaljujemo za dosedanje vztrajno in uspešno delovanje ter ga prosimo, da tudi v bodoče ob strani preiskušnih voditeljev SDS neustrašeno zastopa načela Narodnega bloka. Zlasti ga prosimo, da zastavi vse sile v procvit gospodarstva brežiškega okraja, posebno vinogradištva naše glavne

gospodarske panoge. Prosimo ga tudi, da po svojih močeh pospeši zgradbo že zdavnaj nameravane in v detajlnih načrtih izdelane soteske železnice.

Zvečer ob 8. uri se je v dvorani Narodnega doma v Brežicah pod predsedstvom dr. Stikerja vršilo zborovanje ob častni — dasi ne polnoštevilni — udeležbi somišljenikov. Globoko zamišljeno, vse skozi resno in stvarno poročilo narodnega poslancev so zborovalci ponovno živahno aklamirali in mu ob zaključku pridelili prisrčne ovacije.

Dr. Pivkovi govori zapuščajo povsod, kamorkoli pride, globok in neizbrisen vtis.

Politične vesti

— Sklicanje narodne skupščine. Po dosedanjih dispozicijah skupščinskega predsedstva se skliče najbrže 12. oktobra t. l. narodna skupščina k izrednemu zasedanju, ki bo trajalo do 28. oktobra, katerega dne se zaključi in otvori v smislu ustave novo redno jesensko zasedanje.

— Radičeva polomija v Zenevi. Radič je s svojimi govori v Zenevi izzval vihar ogorčenja v Beogradu in drugod. Prvotno so hoteli Radiča poslati v svrhu jugoslovenske propagande v Pariz, Prago in celo v Ameriko. Ker ga je Radič v Zenevi polomil in ker je s svojimi govori mnogo škodoval ugledu države v antantnih krogih, so glavni akterji zunanje politike Radiču zabranili pot v Pariz in Prago. Radič se mora iz Zeneve vrniti naravnost v Zagreb, kamor prispe jutri 1. oktobra.

Šolstvo

— Vpisovanje na zagrebški univerzi. Na zagrebški univerzi pričnejo vpisovanja dne 1. oktobra in trajajo do vseviš 8. Izredni rok za vpisovanje traja do 14. oktobra. Tovariši abiturientje in oni, ki žele svoje visokošolske študije v Zagrebu nadaljevati, se vabijo, da se glede vseh informacij o razmerah v Zagrebu obračajo na JAD »Triglava«, Zagreb, Univerza. JAD »Triglava«, ki je najstarejša jugoslovensko kulturno akademsko društvo na zagrebškem vseučilišču, ima svoje lokale v Radničkem dolu št. 38, kjer se od 1. okt. dalje dnevno od 14.—15. ure sprejemajo novi člani. Tovariši, vsi pod okrilje našega »Triglava«!

— Šola v Mostah je bila preteklo leto deljena v deško in dekliško. S to delitvijo je letos ožrožen nadaljni obstoj višjih razredov deške osnovne šole, ki izkazujejo v najvišjih razredih samo po 7—15 učencev. Kneževica je postala nujno potrebna. Nastala so pa še razne druge težkoče, ki so izzvale nujnost jednodnega zavoda pod isto streho Veliki župan je zopet združil obe šoli pod vodstvom enega šol upravitelja, dosedanja upravitelja Katarina Jerajeva pa je kot nezaposlena do nadaljnjega pričelna pisarni sreskega pogajanja.

— Gospodinska šola na Jesenicah prične s poukom dne 1. okt. t. l. Vpisnina je 10 Din, šolnina celoletna pa 100 Din, ki se lahko plačuje v obrokih. Vpiše se še lahko. Gojenke, ki dovrše to šolo, dobe obiskovalno izpričevalo. Kdor hoče imeti kosilo, plača dnevno 10 Din.

Sport

Rezultati damskega in moškega petobojja za prvenstvo Slovenije so bili sledeči: Moški petboj. (Startalo 7 atletov):

1. Zupančič Lado (SK Ilirija) 2536.63 točk (nov slov. rekord) (200 m 25 sek., 1500 m 4:49.4 m, met kopja 44.08 m.).
2. Močan Vlado (SK Celje) 2287.405 točk (200 m 25 sek., 1500 m 4:48.7 sek., skok v daljavo 5.24 m met diska 26.51 m, met kopja 34.15 m.).
3. Gruntar Danilo (ASK Primorje) 2157.550 točk (200 m 25.9 sek., 1500 m 5:16.2 min., skok v daljavo 5.24 m, met diska 27.76 m, met kopja 37.30 m.).
4. Stepišnik Drago (SK Ilirija) 1853.67 točk (200 m 25.2 sek., 1500 m 5:16.7 min., skok v daljavo 5.71 m, met diska 23.95 m, met kopja 24.25 m.).

Damski petboj.

1. Prevec Silva (ASK Primorje) 40228.173 točk (60 m 8.8 sek., 200 m 30.2 sek., skok v daljavo 4.28 m, met diska 21.7, met kopja 23.73 m.).
2. Oman Anica (SK Ilirija) 3768.739 točk (60 m 8.8 sek., 200 m 30 sek., skok v da-

ljavo 3.97 m, met diska 20.20 m, met kopja 23.36 m.).

3. Tratnik Jelka (SK Ilirija) 3099.357 točk (60 m 9 sek., 200 m 32.1 sek., skok v daljavo 4.63 m, met diska 17.12 m, met kopja 20.68).

Prijateljska tekma med društvami Atene in Ilirije, ki se je vršila v nedeljo na igrišču Atene, je končana z zmago Atene v razmerju 6 : 2. Ilirija z 2 rezervama.

— Nacionalni lahkotletski meeting ASK Primorje in TKD Atene. V soboto in nedeljo 3. in 4. oktobra priredi ASK Primorje v proslavo šletnice svojega obstoja nacionalni juniorski in seniorski lahkotletski meeting. Ta meeting bo sodeč po dosedanjih prijavah eden največjih in najlepših v Ljubljani, ker startajo iz Zagreba v svoji najmočnejši postavi Hašk, ASK, Marathoni in Polješki Sp. Klub, iz Slovenije SK Ptuj, Celje ter SK Ilirija in ASK Primorje s svojo kompletno lahkotletsko sekcijo. Na meetingu T. K. D. Atene se z nepetostjo pričakuje prvo srečanje v Ljubljani med slovenskimi lahkotletskimi in zagrebškimi, zastopanimi po Hašku in ASku. Javnost se nestrpnostjo pričakuje izida tega meetinga, da lahko konstatira, v koliko je slovenska lahkotletika napredovala in v kakem razmerju se sedaj nahaja napram Zagrebu. Z ozirom na dosedanje prijave je v večini tekov računati na zmago slovenskih lahkotletov, dokler v metih in skokih prapade večina zmag Zagrebčanom. Pričakuje se, da bo sportna javnost znala ceniti trud atletov ASK Primorje pri organiziranju tega velikega meetinga in da se bo z ozirom na zanimiv program in krasno boje med našimi ter zagrebškimi atleti udeležila se meetinga v častnem številu. Pred prodaja vstopnic se vrši v trafikah Sever, Selenburgova ulica. Prihodnjič se bomo podrobneje bavili s tem meetingom.

— Hazona. Stanje prvenstva v Zagrebu: ASK 14 točk, Concordia 10, Hašk 8, ZHS 2, Viktorija 2.

— Poraz Amateurjev v Pragi. Poročali smo včeraj o težkem porazu Amateurjev od praške Sparte v razmerju 7:2. Poraz je zato tako visok, ker je odredel vratar Lohrmann, poleg tega je sodnik izključil branilca Bilzenca. Tudi centerhalf Reitterer je bil težko poškodovan. Nasprotno je bil trio Sparte izvrstno disponiran, Sparta je nastopila brez Hochmanna, Kade in Schafferja.

— Novi rekord Syballe Bauer. Syballe Bauer, znana ameriška »back crawl« plavalica je v Longbeachu postavila pet novih svetovnih rekordov v hrbtnem plavanju. Preplaval je 500 yrdov v 7:52, 600 yrdov v 9:30¹/₄, 700 y v 11:7¹/₄, 800 y v 12:44¹/₄ in pol milje v 13:56¹/₄.

Kako so nastale Zedinjene države

Amerikanska Unija ali Združene države Amerike so se rodile, ko so se sestali delegati 11 kolonij na skupnem zboru v Philadelphiji dne 5. septembra 1774. Koloniji Georgija in North Carolina še nista bili zastopani. To je bil začetek takozvanega prvega »kontinentalnega kongresa«, prvega parlamenta združenih kolonij odnosno držav. Zanimivo je, kako je kongres prišel do imena »Kontinentalni«. S tem imenom ga je prvi krstil Ethan Allen. Ta mož je vodil oddelke revolucionarnih vojakov iz Vermonta, ki so se nazivali Great Mountain Boys, v najvažnejšem trenutku ameriške revolucije. Na čelu čete je iznenadil angleško posadko v trdnjavi Fort Ticonderoga. V prvih jutranjih urah 9. maja 1775 je pozval angleško posadko, da se uda. Angleški poveljnik je vprašal: »V imenu katere oblasti nastopate?« Allen je odgovoril: »V imenu velikega Jehove in »kontinentalnega kongresa.« Radi tega historičnega odgovora so kongres splošno imenovali »kontinentalni kongres«. Zborovanju, ki je trajalo 35 dni, je prisostvovalo 57 delegatov. Že pri prvi debati je izustil slavni govornik Patrick Henry besede: »Razlike med Virginijci, Pensilvanijci, Newyorčani ni več. Nisem Virginijec! Sem Amerikane!« Radi tega se splošno smatra, da je bil Patrick Henry prvi, ki je rabil besedo »amerikanski« za narod Združenih držav. Še danes pomeni po vsem svetu beseda »Amerikane«, »amerikanski državljani«, pripadniki Združenih držav. Najvažnejši sklep tega kontinentalnega kongresa je bila resolucija, v kateri odobrava odpor prebivalcev zaliva Massachusetts proti izvrševanju zakonov angleškega parlamenta. Če jih bodo poizkušali izvesti nasilnim potom, naj se mu uprejo vsi Amerikanci!

V. I. Križanovska:

V kraljestvu nesmrtnih

Roman.

Morgan se sestane v Himalaji s poznalcem vseмирskih tajnosti, Ebramarjem.

Nurvadi je pa vest o odhodu iskreno ljubljene prince zelo potrla. Prosila ga je, naj jo vzame s seboj. Toda Supramati ji je pojasnil, da mora imeti zdaj, ko je noseča, mir in da o potovanju ni govora. Obljubil ji je tudi, da se vrne takoj, čim si ogleda himalajski dvorec. Nurvadi se je morala hoče noče ukloniti temu sklepu.

Supramati se je pristržno poslovil in odpotoval. S seboj je vzel tri konje in slona, ki je nosil vso prtljago. Slonu je naprtil tudi šotor, v katerem je počival, kadar ga je jahanje utrudilo. Spremljala sta ga Tortos in sluga.

Potovanje pa ni bilo tako kratko in lahko, kakor je Supramati prvotno mislil. Treba je bilo kreniti po strmih in naporih stezicah daleč v gorje. Končno so dospeli na obširno planoto, kjer je stalo poslopje, ki je bilo po obliki in ornamentih bolj podobno hramu nego dvorcu. Okrog poslopja je bil gosto zaraščeni vrt tak, da je bil dvorec podooben ogromni beli roži, ki se tišči zelenega ozadja.

Tu so Supramatija najbrže že pričakovali, dasi ni poslal sliša s poročilom o svojem prihodu. Vrata

prvega dvorišča so bila na stečaj odprta, pred vhodom je bila zbrana služničad s starčkom, ki je bil oblečen kakor indijski svečenik nižje stopnje. Starček se je princu spoštljivo priklonil.

— Dobrodošel, princ Supramati, novi gospodar tega dvorca. Srečna ura tvojeja prihoda in Brahma naj da duši tvojeja prednika večni mir in pokoj! Supramati, ki se je čutil tako nepričakovano sprejemu, se je zahvalil za pozdrav in stopil v spremstvo starega oskrbnika, po imenu Avrita, v dvorec.

Tu je bilo kljub razkošju vse strogo in pristno. Skrivnostni mrak je vladal po vseh sobah. Kakor zunan, tako se je čutil Supramati tudi v dvorcu kot v hramu, ne pa v bivališču navadnega zemljana.

Ko se je malo okrepčal iz preobčutka, ga je Avrita spoštljivo vprašal, da-li želi posetiti svojega očeta.

Supramati ga je ves začuden pogledal, ker ni vedel, o kom govori. Sicer je bil pa viden raznih presenečenj in zato se je takoj premagal ter izjavil, da je pripravljen slediti oskrbniku.

Šla sta skozi dolgo galerijo, ki je menda delila dvorec na dve polovici, potem skozi dvorano, kjer je bilo polno nekih čudnih instrumentov. Ustavila sta se pred spuščeno zaveso iz tkanine, ki se je kar lesketala v zlatu in srebru. Avrita je dvignil zaveso in namignil Supramatiju, naj vstopi

Supramati je stopil v veliko sobo z okni na teraso. Tu je morala biti knjižnica. Na policah so bili astronomični instrumenti. Sredi sobe je sedel v pletenem naslonjaču mož, ki je držal v rokah šestilo in kompas ter risal čudne znake in figure na polni papirja.

Ko je Supramati vstopil, je položil neznanec instrumente na mizo in vstal.

Še nikoli se Supramatiju ni pripetilo, da bi koga na prvi pogled tako spoštoval in čutil, da stoji pred nekim posebnim, nenavadnim bitjem.

Neznanec je bilo zelo visoke postave in izredno suh. Nosil je dolgo belo haljo in beli turban. Sodeč po lepem temnozrjavem obrazu je moral biti njegove starosti. Črna brada mu je segala nizko na prsa. In vendar Supramatiju ni prišlo niti na misel, da bi ga smatral za tovariša ali sebi enakega. Veličasten mir in čudovita moč, ki se je zrcalila na obrazu tega moža, je imela v sebi res nekaj očetoškega in Avrita ga je po pravici nazval »očec«. Najbolj so pa imponirale Supramatiju velike, temne, malone strašne neznane oči. V teh očeh se je svetilo nekaj nepopisno mogočnega, kar je segalo v globino duše in čitalo vse skrivne misli tistega, ki mu je veljal neznančev pozled.

Supramati se je nehoti globoko poklonil in spregovoril nekam boječe:

— Pozdravljen, učitelj! Prosim, sprejmi me pod svojo gostoljubno streho

Neznanec se je lahko nasmehnil. Položil je Supramatiju roko na ramo in dejal prijazno:

— Dobrodošel, sin moj! Motiš se, ko me prosiš gostoljubnosti. V tem dvorcu si gospodar ti jaz pa sem gost.

Morgan je zadrhtel. Njegov globoki glas se mu je zdel znan. Kje neki ga je že slišal?

Bliskoma so mu zakrožili po glavi nejasni spomini, motne slike in kaotična čustva. Posledica je bila oboževanje in neomajno zaupanje do neznanca.

On pa ga je gledal s svojimi bistrimi očmi. Naenkrat ga je objel in posadil kraj sebe, rekoč: — Sin moj, ta hip se boriš z nagonom, ki te tišči k tlom kakor gora ter zakriva tvojim očem preteklost in bodočnost. Zdaj se oglaš v tebi samo nagon, ki ga pa ne moreš razumeti. Ne išči torej in ne bel si zaman glave, kako bi našel moje ime v svojem spominu. Pride čas posvečenja in takrat spoznaš svoje prijatelje.

— O, učitelj! Kdaj neki pride srečna minuta mojega posvečenja? — je zašepetal Supramati. Modrijan se je nasmehnil.

— Začetek tvojeja posvečenja je odvisen od tebe samega. Kadar spoznaš nižje probleme obdajajoče te stvarne, kadar premagaš zmaja, ki straži vhod v svetišče in kadar se ti bodo pokorili duhovni elementarni sili — se vrneš k meni in deležen boš višjega znanja

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sobota, 3. oktobra: «Ifigenija na Tavridio». Premijera. Izven.

Nedelja, 4. oktobra: «Pegica mojega srca». Izven.

Ponedeljek, 5. oktobra: «Ifigenija na Tavridio». Red B.

Torek, 6. oktobra: Zaprto.

Sreda, 7. oktobra: «Periferija». Premijera. Izven.

Četrtek, 8. oktobra: «Ifigenija na Tavridio». Red E.

Petek, 9. oktobra: «Pegica mojega srca». Red A.

OPERA:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Četrtek, 1. oktobra: «Mrtve oči». Premijera. Izven.

Petek, 2. oktobra: Zaprto.

Sobota, 3. oktobra: «Hoffmannove pripovedke». Red A.

Nedelja, 4. oktobra: «Netopir». Izven.

Ponedeljek, 5. oktobra: Zaprto.

Torek, 6. oktobra: «Mrtve oči». Red C.

Sreda, 7. oktobra: «Manon». Red D.

Četrtek, 8. oktobra: Zaprto.

Petek, 9. oktobra: «Aida». Red F.

F. Š.

Mednarodno vseučilišče za samouke

V «Slov. Narod» št. 219 in 220. letošnja leta smo čitali zanimivo poročilo H. B. o Vidovičevi šoli za odrasle z maturantnim tečajem v Sarajevu. Ta šola spominja na doktorja Vincenta vseučilišče za samouke v Ameriki. Ker je to vseučilišče sigurno malokomu znano izmed čitateljev «Slov. N.», a je zanimivo po svojem ustroju, namenu in pomenu, naj v prevodu semkaj postavim Jana Janowskega poročilo o tem vseučilišču:

«V ameriški državi Novem Jorku, na obzračju Satavkviškega jezera (Chautauqua) se nahaja vseučilišče za samouke, v Ameriki znano pod imenom C. L. S. C. (Chautauque Literary and Scientific Circle). To vseučilišče je ustanovil leta 1867. Američan dr. Vincent. Prva misel je bila ustanoviti: omogočiti starejšim ljudem, da si spopolnijo nedostatkne pomanjkljive šolske vzgoje ali preprosto ukinitve te vzgoje, toda na tak način, da učenje ne ovira učenec v izpolnjevanju dnevnih dolžnosti in opravil. V ta namen ustanovljeni krog je doslej glavna os družbe C. L. S. C. Organizirana samoučna navidezna ni nova misel, toda nov je dr. Vincenta sistem, kako zna znanstvo razširjati med starejšimi ljudmi in stanujočim daleč od prosvetnih središč. V Bostonu razmeroma že dolgo časa obstoji društvo z imenom «Study at Home Society», ki za dva dolarja na leto pošilja onim, ki se za to zanimajo, navodila in izborne nasvete o metodi, kako se je izobraževati s čitanjem; zdelo bi se, da tako društvo dočela dosega svoj namen, toda «Study at Home Society» je imela leta 1886, le 2600 udov, dočim jih je imela C. L. S. C. 60.000.

Dr. Vincent sam je bil vsled različnih nesrečnih razmer primoran zapustiti učilišče z 20 leti ter je postal metodistiški propovednik; zato, ker je vedel, kako težko si je v poznejši starosti prisvojiti potrebne veščosti, so se mu v srce smilili tisti, ki hodijo po enak poti: misel, da bi jim pomagal, je nosil v sebi 25 let in šele leta 1867, ko je v L. Millerju našel delavnega sodelavca, je svojo misel udelel. Pripravljen gradivo sta organizatorja našla v društvu «Teachers Retreat», ki doslej obstoji v Satavkvi. Udje tega društva, učitelj metodistiških nedeljskih šol, se shajajo poleti v Satavkvi za tri mesece, da se pogovore o svojih vprašanih ter najdejo novih sredstev, s katerimi si obogatijo znanje. To gradivo sta dr. Vincent in Miller porabila, ko sta ustanovila vseučilišče v najenostavnejši obliki z namenom, da ga spopolnita, kakor bodo to zahtevale potrebe in vprašanja. Uspeh je bil zelo velik. Nov vseučiliški načrt je bil objavljen leta 1878, in takoj je k

družbi pristopilo 700 oseb. Vera v jasno bodočnost je bila velika in navdušenje izredno: ko so družbeniki prišli iz Satavkve domov in so pripovedovali prijateljem in znancem o novem podjetju, so se prošnje za sprejem v družbo kar vsipale z najrazličnejših strani dežele. Tako je družba konci leta 1878, imela že 8000 udov, leta 1885. pa 35.000 in vsako leto število družabnikov zelo raste. Družabniki so raztreseni po mestih, trgih in vaseh po Združenih državah, Kanadi, Mehiki, Angliji, Švici, Italiji, Indiji in drugih deželah.

V C. L. S. C. se vstopi na ta način, da se ta želja pismeno sporoči družbenemu tajniku in se pismu priloži 50 centimov v znak; ta zela svota, ki jo družbeniki plača letno, služi za stroške dopisovanja, doposlanje programov, vprašalnih pol itd. Ko je ta nik prejel kandidatsko pismo, mu pošlje natušeno vprašalno polo in ga prosi istinito iskrenega odgovora. Vprašanja so tale: 1. Kakšno je vaše ime; 2. naslov; 3. ali ste samski ali oženjeni (omoženi); 4. vaša starost; 5. če ste oženjeni (omoženi), koliko živih otrok imate; 6. s čim se bavite; 7. kakšna je vaša vera; 8. ali ste pripravljeni žrtvovati štiri leta, da dovršite učni tečaj; 9. ali obljubite, da boste žrtvovali štiri ure na teden čitanju knjig, ki vam jih priporočamo; 10. ali morete tem štirim uram dodati še kaj časa in koliko? Ko profesor prouče pošiljalne odgovore, mu pošlje zapisnik knjig, ki jih mora prebrati v enem letu. Število in vsebina knjig je taka, da jih je mogoče prebrati v enem letu, če se za to porabi dan kakih 40 minut. Pri priporočanih knjigah ni nikakega stopnjevanja, tako da čisto dijaka prvega in četrtega letnika čitata ista dela. Za l. 1884/5. n. pr. je vseučilišče priporočilo naslednje knjige: Bruns: Zgodovina Grške; Townsend: Umetnost zgovornosti; Heret: Zgodovina reformacije; Abbot: Ciri in Aleksander Macedonski; Beschnel: Jezov značaj; prof. Aphton: Kemija; Uveyt: Lahki nauki iz zivskega življenja; Ovis starega grškega življenja, Grško baieslovje ter različne druge knjige in časniške razprave. Navidezno tak sistem nima zmisla, ker človeku, ki začne čitati, ni samo težko seznaniti se s čitanim predmetom, ampak se mora pred vsem še učiti čitati važne dela. Toda ta sistem polnoma ustreza s tem, da večina udov razen splošnega tečaja po prvem ali drugem letu navadno že zaželi učiti se kake posebne znanstvene panoge. Zelo mnogo udov hkrati študira poseben seminarski tečaj za učitelje. Vsakemu udu pošlje vseučiliški tajnik vsako leto razen seznam za skupni tečaj tudi zapisnike posebnih del, brezplačen časopis «Alma mater» in mnogo različnih važnih in zanimivih katalogov, knjižic in listin. Knjige, ki sestavljajo učno snov, stanejo kakih 7 dolarjev na leto (v knjižničarstvu 13 dolarjev). To ceno doseže dr. Vincent na ta način: obrne se na knjižgarsko trdiko z vprašanjem, ali bi ne dovolila popusta, če se ji jamči, da bo teh knjig prodala kakih 20 do 30.000 izvodov; seveda trdiko prihrdi, ker ima pri tem zelo velik dobiček; celo neudje, ki izvedo, katera dela je vseučilišče priporočilo, jih kupujejo zelo številno. Za posebna dela morajo udje izdati tudi 6 do 8 dolarjev na leto, toda tudi ta dobivajo s popustom. Večina udov, ki stanujejo daleč na deželi ali morajo kčiti vsa dela in sami študirati, dočim si drugi, ki stanujejo v mestih, knjige izposoja iz knjižnic ali med seboj ter čisto ustanavljajo posebne klube, kjer se shajajo, da se razgovarjajo ali si polajnujejo predmete, ki so o njih čitali. Udje, ki se odlikujejo s splošnim ali posebnim znanjem, n. pr. inženjerji, učitelji, zdravniki, duhovniki i. dr., brezplačno polajnujejo udom odnose predmete ali dajejo nasvete onim, ki študirajo njih stroko.

(Konec prihodnjic.)

— Otvoritev letošnje operne sezone. — Uprava Narodnega gledališča je v soglasju z novim ravnateljem Mirkom Poličem končno le dovolila poročevalcem poset generalnih vaj k novitetam, ki se bodo uprizorile tekom sezone. Uprava hoče v temnem sodelovanju s poročevalci postaviti svoje delo na najvišjo dosegljivo stopinjo obenem pa dati poročevalcem priliko, da spoznajo

vse tešave ustvarjanja odorskih del in zamorejo vsled tega prisadevanja vsa gledališka oseba tem bolj pravilno soditi. Včerajšnja glavna vaja d' Albertovih «Mrtvih oči», katerih premijera bo jutri, v četrtek, je pokazala, da je ta, vsled svojega dramatičnega dejanja in zanimive glabe po vseh večjih odrih domača opera skrbno pripravljena bodel v svoji opremi, v solističnih partijah, orkestru ali režiji. Glavne vloge polje ga. Vika Čaletova (Mirtokle), katere veldramatična partija je v igrakem in pevskem oziru težavna, a izredno hvaležna, g. Holodkov (Arcezij), ga. Ribičeva (Arzinoe), g. Kovač (Galba), ga. Thierry-Kavčnikova (Marija Magdalena), g. Banovec (pastir). Glasbeno vodstvo je v rokah ga. Stritofa, režija v rokah g. višjega režiserja Sesta. Oba sta bila nedavno v Gradcu, kjer sta študirala tamkajšnje uprizoritve «Mrtvih oči». Z veliko vnebo in ljubeznijo sta opero pripravila in bo jutrišnja premijera, sodeč po včerajšnji generalki, začelka operne sezone častno vredna predstava. V obče je prišlo v našo opero novo, radostno življenje in vsakdo, od najnižjega do najvišjega, se trudi neljubo nazadovanje lanskega leta zabrisati in tej naši prvi kulturni instituciji pomagati z vsimi svojimi močmi do najčastnejšega napredovanja.

— D' Albert «Mrtve oči». Danes v četrtek dne 1. oktobra se odpravi operna sezona z D. Albertovo opero «Mrtve oči», ki se vzporedi kot izven predstava. Mrtve oči so dramatična pesnitev z medigro na podlagi legendarno-simbolične vsebine, katera sta napisala H. Ewres in M. Henry. Opera ima predigro in eno dejanje, ki se vrši na Cvetno nedeljo pred Jeruzalemom. V predigri nastopijo pastirji in sicer gg. Korjenjakova, Banovec in Subelj. V dejanju samem pa: Mirtokle, žena rimskega poslanika — ga. Čaletova, Marija iz Magdale — ga. Ribičeva, Arcezij, rimski poslanik v Jeruzalemu je g. Holodkov, rimski stotnik Galba — g. Kovač in egipčovski čarodej Klesar — g. Mohorič. Judovski žene polje: gg. Ropasova, Asejva, Korenholova, Jeromova in Ramšakova, žide pa gg. Janko Subelj, Bekš in Rus Josip. V operi nastopijo Arcezijev sužnji in sužnje ter židovski narod. Opero je nastudiral dirigent g. Niko Stritof, režiral pa višji režiser o. Ošp. Sest Cene navadne operne in so v predprodaji pri dnevni blaginji in operi.

— Ljubljanska drama. Otvoritevna predstava letošnje dramske sezone se vrši v sredo dne 3. t. m. Vzporedi se kot izven predstava Goethejeva drama «Ifigenija v Tauridii» v prevodu pisatelja in urejnika Ivana Albrehta. Za naš oder je režirala to kasično igro ga. Marija Vera. Prvotno je bila določena kot otvoritvena predstava Shakespearjeva «Zimska pravljica», ker ga nima pri tej igri sodelovati vojaški orkester, je njega vzporeditev v soboto nemogoča ter bode ta premijera koncem prihodnjega tedna, ko se povrne muzika dravske divizijske oblasti z vojaških vaj.

— Zagrebško pevsko društvo Kolo na turneji po Švici. Včeraj je hrvaško pevsko društvo «Kolo» iz Zagreba priredilo svoj prvi koncert na švicarskih tleh. Nastopili so v Curihu v največji tamošnji koncertni dvorani «Tonhalle». Koncert se je vršil pod pokroviteljstvom jugoslovenskega generalnega konzula v Curihu Jovanovića. Koncertu so prisostvovala kantonalne in občinske oblasti, konzulati, zastopniki kulturnih društev itd. Na programu so bile izključno jugoslovenske narodne pesmi. — Uspeh koncerta je bil ogromen. Vse časopise posveća koncertu dolge stolpce in prinaša izredno hvaležne kritike.

In sevarate!

če ne verjameste, da eden par nogavic s žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štiri pari drugih. Zato kupite eden par in prepičate se. Dobivate se v prodajalnah.

Poroka italijanske princeze z nemškim princem

V razkošnih dvorinah kraljevskega gradu v Raccinigi (glej sliko) se je poročila 23. t. m. Italijanska princeza Mafalda z nemškim princem Filipom Hessenskim Dan 23. septembra je bil izbran zato, ker je bil na ta dan mučen sv. Matvici, sedanjí patron savojškega vladarskega doma. Svečanosti povodom poroke so se udeležili najvišji državni dostojanstveniki, zastopniki knežjih rodbin, kakor tudi odposlanci raznih evropskih vladarskih rodbin. Poroka se je vršila v sprejemni dvorani kraljevskega gradu. Obred je opravil predsednik italijanskega senata Tettom, Mussolini je bil prisoten kot notar kraljevega doma. Tittoni je prečital poročencema odstavke iz državljanskega zakonika, ki govore o pravicah in dolžnostih zakoncev. Nato je vprašal princezo Mafal-

do, če hoče vzeti princa Hessenskega za svojega moža. Princeza je je ozrla na očeta in čakala, kdaj da slednji soglasuje. Kralj je pomežikal z očesom, nakar je sledilo tiho, komaj slišno »da«. Tudi princ Hessenski je pritrdil šele potem, ko je kralj dal znak, da ne nasprotuje poroki. Nemški princ je izgovoril svoj »da« na glas. Ko so bile podpisane zadevne listine, se je vršila v grajski kapelici cerkevna poroka. Kot pričje sta fungirala princ piemontski in romunski prestolonaslednik Karel. Po poroki so priredili v gradu velike gostije, na katere je bilo povabljeno dvesto gostov. Nemški princ je bil v uniformi svojega bivšega dragonskega polka. Po gostiljah sta odšla poročenca na ženitovanjsko potovanje. Kam, to je uradna tajnost.

Julijska krajina

— Žrtve tržaško burje. Teden dni je vladalo južno vreme, v nedeljo pa je zavladala burja, ki je imela v noči na torek in včeraj dopoldne hitrost 80–90 km na uro. Ljudje, ki so šli po opravkih na ulico, so padali kar po vrsti na tla, posebno ženske in starci. Zdravniška postaja je imela mnogo dela. Nevarno je bil poškodovan mlavec Andrej Ušič iz Skednja in delavka Elvira Dobrila, katere se nahajata v bolnici. Nadalje so težko ponesrečili vsled burje 11letna Violeta Vignin, voznik V. Vovk in 60letni Fran Lisčak, ki ga je burja vrgla na tla. Vsi ti so v bolnici, prihajajo pa še novi ponesrečenci.

— Fašistovski znak ob novih mejah. Italijansko notranje ministrstvo je odredilo, da se ima pri vseh javnih delih ob moji napraviti v kamnu in bronu fašistovski znak, da se tako ovekoveči fašistovska doba, ki bo po imenju fašistovskih voditeljev tako slavna, kakor so bili slavni časi rimskega imperija in beneške republike. Fašisti zahtevajo, da mora priti pod napis «Ospedale Vittorio Emanuele» na novi bolnici v Idriji fašistovski znak v primerni velikosti, uklesan v lepem kamnu.

— Posojilnici v Opatjah na Krasu je priznalo italijansko državljanstvo z odlokom videmske prefekture št. 17.443.

— Sto let stara Ursula Leban v Trstu je prisostvovala v Ribu v nedeljo proslavi stoletnice pokopališča pri Sv. Ani. Slonela je ob zidu na domačem dvorišču pri Sv. Mariji Magd. Zg. in gledala na množico na pokopališču. Vzburili so se v njej stari spomini, zastokala je in obvisela mrtva na zidu.

— Makaroni. V Idriji se vrše vojaški nabori. Prihajajo fantje iz vseh sosednjih vasi in živahno je ob taki priliki v mestu. Fašistovski «Il Popolo» pripoveduje, da hodijo nekateri mladeniči, med njimi kak idrijski dijak, okoli z makaroni v gumbnici ali za klubokom in imenuje to strašno provokacijo. Potem pa bljuje ogenj in žveplo na mlade ljudi, ki v naborni razposajenosti storijo kako neumnost, na katero se lokal-

na oblast ne ozira, ker ve, da ne pomenu nič izzivalnega, marveč je le priložnostna porednost. Fašistovski glasilo pa kriči in divja tako, kakor da bi se imela radi tistihi makaronov porušiti meja tam pri Idriji.

— Od doma je zbežala vsled nesrečne ljubezni 20letna Adela Ravnikova. Dolgo časa so jo iskali, pa zaman. Slednjič so našli ob meji v nekem vodnjaku truplo nesrečne mladenke.

— O fašistovski monarhiji in katoliški cerkvi je govoril na državni praznik v Porcu prof. Masi. Zelo je proslavljati fašizem in predvidno sicer pa vendar dovolj jasno označal katoliško cerkev za italijansko, ki mora tudi taka ostati. Italijanstvo katoliške cerkve se v najboljšeji meri občuti v Juljski Krajini, kjer se kar po vrsti izganja, zlasti v Istri, naš jezik iz cerkve in se nastavlja med čistim našim ljudstvom italijanski duhovniki, ki ne znajo ljudskega jezika ali pa če ga znao, ga ne rabijo, ker ga sovražijo in ker jim tudi fašizem prepoveduje posluševati se v cerkvi slovenske bogoslovne šole.

— Avtomobilska nesreča. Iz Pule poročajo, da se je prevrnil velik vojaški avtomobil in je 11 vojakov težko in lahko ranjenih. Štiri najtežje ranjene so pripeljali takoj v pulsko bolnico.

ASPIRIN 0.5

Proti glavo- in zobobolju

najbolje pomagajo Aspirin-tablete Bayer

Pazite na modro-belo-rdečo počastno znamko.

JURIJ SLOJZKIN:

Beračica

Vsem je znana množica beračev v Italiji. Kaj vse so počeli, da bi se jih iznebili, toda nič ni pomagalo. Vsako leto jih je več. To je cela armada, dobro organizirana in pod premetenim vodstvom.

A naši moskovski berači! Naletel sem med njimi na čudovite tipe, slišal sem o njih še bolj čudne reči. Peljete se v kočiji ali avtomobilu, ustavite se pred hišo — k vam skoči neznanec, ki naglo odpre vrata in čaka nagrade — to je berač. Greste po ulici, sledi vam fanteček z zavitekmo kuvert ali papirja in prosi s solzami v očeh: «Kupite papirja», kupite, moja mati je bolna, jesti hoče...» — to je berač. Pred cerkvenimi vrati svoje starke in prodajajo ikonice — to so beračice. Po ulicah in dvoriščih hodi lajnar z otroci — bledimi, urazanimi, s pohabljenimi udi in velikimi črnimi očmi — to so berači. K vam v hišo pride mladenič ali dekle izmučenega obraza, v oguljeni in umazani, toda nekoč razkošni obleki — kažejo vam ubožna spricvala, nazivajo slavna imena svojih pokroviteljev; pripravljeni so vzeti groš, za katerega radi prodajo sebe, svojega nedoletnega brata in sestro, za katerega so pripravljene storiti najgršjo podlost — to so berači.

Pripovedovali so mi, da se je vlačila nedavno po Firenzi ženska po imenu

«milkant breg nos». To je bil pravi fenomen. Od rojstva je bila brez ene roke in obeh nog. To vam je bil nekakštor, vreča za krompir, gibčna in poskočna kakor možic s svinčeno glavo, ki služi otrokom za igračo. Vrtela se je na svojem stojalu ali pa plesala v splošno začudeje vseh zijal, ki so se zbirala okrog nje.

Na čudne načine je krčila sedalne mišice tako, da so se oglašali zamolkli, pravilno se ponavljajoči zvoki, in kričala:

— Čestiti gospodje in cenjene dame, poslušajte, kako tiktaka v mojem trebuhu ura.

Zivela je na cesti v svojem vozičku in zbirala miloščino. Našel se je nekdaj, junak ali capin, ki se je poročil s to kvazi-žensko. Ker ni imel denarja niti službe, mu je šinila v glavo pametna misel, da bi bilo dobro imeti tako ženo, ki jo bo lahko nekamznovano prepelal in ji jemat denar. Ona ga bo služila s svojo muziko, on bo pa popival po krčmah.

Toda temu izrodu se nesrečnica ni gabila niti kot ženska in tako mu je rodila dva otroka.

V naglici jih je dojila in držala po vrsti vsakega z edino roko. Potem je začela zopet plesati in kričati o svoji auri.

S to žensko bi se lahko kosal možki, ki je stal vedno v Parizu na trgu Saint Germain d'Oxerroi; bi je brez rok in nog ter je pisal s trebuhom.

Kdo ni slišal o tem, da so med berači zelo premožni ljudje. Nedavno so

mi pravili o nekem pretohradskem beraču-slepu, ki je dal svojih hčeri okrog trideset tisoč dolarjev. Vse svoje življenje je predsedel od Nikolajevskemu mostu in nikoli mu ni prišlo na misel, da bi spreminil način svojega življenja.

Zakaj pa ti ljudje ne pustite svoje obrti, ko so že dovolj bogati?

Zakaj se lote te obrti, dasi so za delo sposobni, dasi imajo včasih celo dovolj sredstev za brezskrbno življenje? Saj bi lahko lenuharili prav tako, kakor berači.

Krivo so tiste, često nerazumljive čudne lastnosti človeške duše, nad katerimi mora človek včasih strmeti; tisti nedostaki, ki se zelo približujejo blaznosti, ki zanimajo psihologe in patologe, ki bodo vedno nerazumljivi v svoji strašni tajnosti.

Nekoč je videl znani raziskovalec pariskega življenja Maxime du Can takega berača, ki je stal zaradi prosjačenja že štiridesetkrat pred sodiščem, dasi je bil čil, zdrav in mlad. In du Can je nehote vzkliznil:

— Beračenje je torej nepopoljšljivo nagnjenje.

— Beračenje je — strast! mi je odgovoril mimoidoči uradni beraškega komiteja.

Da, ta »račenje je strast, ki se sploh ne da izkoreniniti, ki je ni mogoče niti izčeliti, niti pojasniti.

Med berači so zdravi, zviti ljudje, ki opravijo svoje lonovščine, potem pa počivajo na lavorikah, toda to niso pravi berači — to so ljudje, ki so si izbrali beračenje kot najbolj pripravno pot do

sumljivega bogastva. Take ljudi srečava povsod, le da gredo po različnih potih. Končno pa vsi skrbje za svojo reputacijo poštenih ljudi — to so razne kategorije ničvrednežev.

Beračenje je strast, kakor je strast pijančevanje, kvartanje ali strast do nevarnih sportov. Kakor te strasti drži tudi beračenje človeka vedno v svojih kremlih, draži njegove živce in obvlada vse njegovo bitje. Tudi v beračenju dosežejo rekorde kakor jih dosežejo na aerodromu ali hipodromu.

Nedavno sem videl takega obsednega človeka. Govoril sem z njim in spoznal njegovo čudno, strašno proslulo. Seznanil sem se z njim, ko sem se mudil zadnjič v Parizu, v tem mestu, kamor se stekajo vse čiste in umazane reke našega življenja, v tej hudici stoni, kjer se rode največje ideje in največji grehi.

Nikjer nisem videl toliko različnih, izrednih in neopričakovanih pojavov, kakor v Parizu.

Nekega večera smo šli iz gledališča v neko beznico na Montmartre. Dva mlada Francoza — pesnik Echiman in kritik George Batold ter jaz — ruski vagabund. V nizki zakajeni dvorani je igral ciganski orkester.

Sedli smo za okroglo mizico v kotu blizu odra. Rdeče vino v kozarcih je metalo na naša usta, krvave pege in dražilo napete misli.

Med muziko smo nadaljevali že spotoma začeti pogovori o sodobni poeziji. Samo da je postal zdaj ostrejši, bolj eksaltiran in paradoksen. Pesnik Ech-

ma je bil najbolj trdovraten.

Končno se je kritik Batold kot velik skeptik po neprestanem zbadanju Echimana ozrl okrog in pripomnil:

— Res, življenje je včasih paradoksa umetnost. Koliko komedij in tragedij igra vsako uro pred nami in koliko je v njem čudnega in nerazumljivega — seveda samo zato, ker smo ljudje dovolj slepi — je dodal ironično.

— Je pač tako in če hočete, vaju seznanim z živim paradoksom.

— Mademoiselle Irene de la Guiselle! Sledil sem njegovemu pogledu in zagledal bitje, ki me je začelo takoj izredno zanimati.

Bila je ženska povsem neopredeljene starosti, vsa v živo rdečih in zelenih krpah, v nekakih kosih fantastično sešitega blaga. Kljub ogabnemu grimu, ki je pokrival obraz te ženske, so se razločno videle gube, cela mreža sledov burnega življenja, ki je razaralo njeno čelo in lica.

Orlovski nos se je trdovratno nagibal naprej, v črnih očeh se je po svetil malone mladeniški ognj.

Pomnila je nam majhno, suho ročico in sedla smeje za našo mizo. Batold ji je ponudil vina. Počasi je izpraznila svoj kozarec in prosila, naj ji damo jesti. Kritik je izpolnil njeno željo in molčal, da bi se bolj podžgal mojo radovednost.

Končno je veselo pomežiknil, rekoč:

— Torej, mademoiselle Irene ali vaša renta še vedno čaka?

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 30. septembra 1925.

— **Kralj in zagrebška zgodovinska razstava.** V proslavo tisoletnice hrvatskega kraljevstva otvorijo v nedeljo dne 4. oktobra t. l. v Zagrebu umetniško-zgodovinsko razstavo. Zagrebški listi so prvotno javljali, da prisostvuje svečani otvoritvi razstave tudi kralj, zato da se ustavi na svojem povratku s potovanja po Dalmaciji v prestolici Hrvatske. Nasprotno je sedaj gotovo, da kralj z Dalmacije direktno odpotuje v Beograd. Politična javnost to okolnost različno tolmači. Kazirjena je vest, da kralj opusti poset Zagreba zato, da se izogne sestanku z Radićem, ki se vrne iz Zeneve v Zagreb.

— **Brezlična postaja v Ljubljani.** Ministrstvo pošte in brzojava je znova odredilo, da se čimprej postavi v Domžalah pri Ljubljani sprejemna brezlična postaja. Razen te se zgradi brezlična postaja tudi v Skopju in Podgorici v Črni gori.

— **Bolezen poštnega ministra.** Minister pošte in brzojava dr. Šuperina je bolan in mora ostati v postelji.

— **Sporočnik kralju Petru v Splitu.** Splitška občina je sklenila postaviti na najlepšem kraju v Splitu spomenik kralju Petru Osvoboditelju. V to svrhu je že vložila 62.000 Din. Obenem bo priredila javno šbirko, da se spomenik čimprej postavi.

— **Novi predstavnik republike Chile v Jugoslaviji.** V Beograd je prišel novi predstavnik republike Chile Don Juan Larraín Alcaide, da izroči vladni akreditiv. Predstavnik republike Chile bo uradoval v Bukarešti. Njegov delokrog pa se bo raztegal na vse balkanske države.

— **Odlikovanje.** Odlikovana sta: z redom sv. Save 4. stopnje profesor realke v Ljubljani Anton Koželj in redom sv. Save 5. stopnje profesor realke v Ljubljani dr. Pavel Breznik.

— **Iz sodne službe.** Vpokojen je na lastno željo predsednik deželnega sodišča v Ljubljani dr. Oton Papež. Obenem je odlikovan za svoje zasluge z redom Belegra orla 5. stopnje. Premeščen je notar Fran Burger iz Radeč v Celje. Imenovani so: za notara v Kostanjevici notarski kandidat v Litiji dr. Milan Jenko, za notara v Radeču notarski kandidat v Mariboru dr. Peter Jerab, za notara v Šoštanju notarski substitut v Ilirski Bistrici Anton Kraigher, za notara v Žužemberku notarski kandidat v Ljubljani dr. Emerik Ložnik, za notara v Ribnici notarski substitut v Ptuj dr. Ludovik Grobelnik; premeščen so: notar Karol Pleiweiss iz Novega mesta v Ljubljano, notar Matija Marinko iz Šoštanja v Novo mesto, notar Avgust Drukar iz Laškega v Celje, notar dr. Fran Pristan iz Ribnice v Laško, notar Anton Carli iz Žužemberka v Ptuj, notar Lavoslav Ševnik iz Rogatica v Ormož, pisarniški oficijal stola sedmorice v Zagrebu Vilim Hrovat v Mokronog in pisarniški oficijal okrajnega sodišča v Novem mestu Ivan Jarc za pristava pomožnih uradov stola sedmorice v Zagrebu. Vpokojen je ravnatelj kaznišnice v Mariboru Rudolf Sertič.

— **Spremembe v naši vojski.** Vpokojen je armijski general Milan Tucakov. Sprejeti so v našo vojsko: bivša rez. apotečarska asistenta avstro-ogrske vojske Dragotin Richter in Stanko Kmet ter rez. inženjerski poročnik Josip Poljak; premeščen je k orožništvu rez. zrakoplovno-tehnični kapetan 2. kl. Anton Albert; reaktivirana sta rez. aviajični podporočnik Anton Čad in rez. mornariško-tehnični podporočnik Ivan Varljen; vpokojeni so: administrativni kapetan geodetske stroke Eduard Hribar, peh. kap. 1. kl. Ivan Sepal, rez. peh. poročnik Cibiur Bloudek, rez. peh. podpor. Valentin Poberaj in administrativna poročnika ekonomske stroke Leopold Riki in Anton Brož; napredovali so v aviajični za rezervne podporočnike enoletni prostovoljci Anton Fabijan, Anton Vergelj, Stanko Trček, Ludvik Gruđen, Zdravko Jagodič, Drago Simončič, Josip Pavček, Viktor Gračner, Anton Rojki, Ciril Sadar, Franjo Janežič, Janko Železnik, Rudolf Horvat, Vladimir Švint, Franjo Ramer, Davorin Travnik, Ljudevit Mlakar, Bogomil Vrhunec, Alojzij

Jezno je udarila s pestjo po mizi in odgovorila:

— O, hudiča, menda je nikoli ne bo v mojih rokah — preveč se razlikujemo v naziranjih o takih rečeh — gošpod...

Batold se je zakrohotal, rekoč:

— Bogme, čisto resnico govorite — ona je vsako leto bolj okrogla, vi pa...

Mademoiselle Irene ga je vsa razburjena prekinila:

— Jaz se na spreminjam v soldaški suhori!

— Ta vzklik, podoben bolj izziva nju nego jadikovanju, je spravil vse tri v smeh.

Težko si je bilo misliti še kaj bolj suhega.

— O kakšni renti pa govorite, gošpod George? — sem vprašal končno ves začuden.

— Renta? Vprašujete, kaj je renta mademoiselle de la Guise? — je odgovoril Batold patetično. — Ali slišite, milostiva? On, ta tujec, nas hoče prepričati, da nicesar ne ve o vaši renti, o renti, ki nese zakoniti lastnici mademoiselle Irene de la Guise dvajset tisoč na leto. O edini renti svoje vrste, ki jo nečjejo izrabljati.

— Nicesar ne razumem, — Ne razumete?

Batold me je radovedno pogledal in skril v oči iskro smeha. Potem je nekaj časa molčal in spregovoril čisto resno:

(Konec prihodnjik.)

Piceli, Stanko Ruter, Albin Drachsler, Ivan Senko, Anton Reisner, Mirko Klemenčič, Rudolf Hrsak in Aleksander Kon.

— **Iz državne službe.** Imenovan je pri oblastnem inspektoratu finančne kontrole v Ljubljani za inspektorja podinspektor Lovro Kalašič.

— **Osebnosti s pošte.** Premeščen so: od X. terenske tehnične sekcije v Mariboru k III. terenski tehnični sekciji v Ljubljano Konrad Dvorak, iz Novega mesta v Stražo uradnika Pavla Andresa, iz Maribora v Ruše Natalija Lingelj, iz Celja v Ljubno Angela Fazini, iz Maribora v Zgornjo sv. Kungoto Duška Škerl, iz Maribora v Rogatec Marija Ustar, iz Radovljice v Kranjsko gorje Ivan Novak, iz Ljubljane v Moravce Vera Jan. Pošta uradnika Pavla Andresa je glasom »Službenih Novin« tako srečna, da so jo premeštili enkrat iz Novega mesta v Stražo, drugi pa iz Straže v Novo mesto. Zdej ji ne kaže drugega, nego da pobere šila in kopita, pa sede na kamen sredi poti med Novim mestom in Stražo kakor Cankarjev »Hlapec Jernež«.

— **Iz prosvetne službe.** Imenovana je za stalno učiteljico v Radovljici učiteljica na Bledu Alojzija Bebler - Delak.

— **Madžarski časnik »Ujsag«** je po sklepu notranjega ministrstva v naši državi zopet prepovedan.

— **Izgon inozemskih delavcev.** Francoski poslanik Grenard in avstrijski poslanik Hoffinger sta včeraj v zunanjem ministrstvu naprosila pomočnika Jovana Markovića za pojasnila glede rezultatov dne 28. t. m. se vršče interministerialne konference o zaščiti domačega delavstva oz. o izgonu inozemcev. Pomočnik zunanjega ministra Marković je njima zadevo kratko pojasnil v tem smislu, da se že zaposlenim inozemskim delavcem ne bodo delale od strani ministrstva za socialno politiko in notranjih del nikake ovire. Zunanje ministrstvo je hkratu pozvalo notranje ministrstvo, da sistrira izdane odredbe o izgonu delavcev. Zadeva je zelo zanimiva. Izgon avstrijskih delavcev in uradnikov interesira zlasti Slovenijo. Znani so slučaj, da se v gotovih mestih protežirajo avstrijsko-nemški uradniki, ki vrše med dotičnim prebivalstvom državi nevarno propagando. Opozorjamo samo na Kočevje. Tu je pri nekem industrijskem podjetju zaposlenih več nemških nacionalcev, ki niso naši državljani. Vsak protest proti postopanju teh nemških agitatorjev je doslej ostal brez uspeha. Gotovo je, da so nekateri kvalificirani delavci inozemci v industriji potrebni. Ni pa nikakega razloga, da se trpe inozemski kvalificiranci pri strokah, za katere so slovenski delavci na razpolago. V tem oziru bi bilo potrebno, da merodajna korporacija zbere natančen statistični material.

— **Danski turisti v Jugoslaviji.** Začetkom marca prihodnjega leta poseti našo kraljevino večja skupina danskih turistov. Pri tej priliki priredijo po večjih mestih koncerte. V naši državi ostanejo danski turisti več tednov.

— **Čehoslovski episkop Gorazd v Dalmaciji.** Čehoslovski episkop Gorazd, ki se je mudil v Beogradu po poslih pravoslavnih cerkve na Čehoslovskem, je odpotoval v Dalmacijo na odhiti, odkoder se vrne na Čehoslovsko preko Beograda.

— **Ukaz ministrstva prosvete.** V ministrstvu prosvete pripravljajo nov ukaz o premetitvah in penzioniranju profesorjev na beogradskih gimnazijah.

— **Vinarski tečaj v Imotskem.** V Imotskem v Dalmaciji priredi tamonjska občina z odobrenjem ministrstva poljoprivrede tečaj za vinogradike in vinikarje. Tečaj otvori občina s 1. oktobrom.

— **Novi tečaji za čevljarje v Osijeku.** Ministrstvo trgovine in industrije je odobrilo, da se na obrtni šoli v Osijeku otvori specialni tečaj za čevljarje.

— **Skladišče tobaka v Derventi.** Finančno ministrstvo je odobrilo predlog, da se osnuje v Derventi v Bosni skladišče tobaka. Skladišče bo služilo v prvi vrsti belgijski odkupni komisiji za fermentirane tobake. Za upravnika skladišča je imenovan Sulejman Mehlić.

— **Iziskanje novih rudnikov.** Ministrstvo za šume in rude je odpisalo v Južno Srbijo komisijo z nalogom, da preišče tamonjske kraje z ozirom na ev. najdišča rud. V ljudski govorici so namreč razširjene razne pripovedke, glasov katerih se baje na nek. krajih nahajajo rudniški zlata in drugih dragih kovin.

— **Poziv vojakom iz svetovne vojne.** Glavni odbor ZSV javlja svojim članom: Vojni tovariši! Kadarkoli zapoje pri Gospej sveti zvon, tedaj se dvigne na tisočih nevidnih krilih glas in gre preko Korotana, gre ter toži, moli, prosi, uja: »Najdov bi jo še, mamico mojo, pa b' spevolv spet: haji, hajo!« Tovariši! Moll akord druge kitice te znane pesmi: »vse drugače je, ni več mamic« se mora prej ali slej spremeniti v radostni sozvok gosposvetskih zvonov, ki naj javilo ne poslednje ure, marveč uro vstajenja našemu Korotanu. »Najdov bi jo še« le z našo pomočjo, bratje! Zato na plan! Jugoslovenska Matica vas kliče! Kjerkoli bo ona prirejala Korotški dan, tovariši iz vojne, rade volje sodelujte, pomagajte. Prvikrat vam vaš centralni odbor naravnost veleval: če drugače ne, vsaj udeležite se vsi do zadnjega moža vsespodov in vseh korotških dnevov 10. oktobra in dejansko pomagajte, da čimprej najde Korotan mamico svojo: skupno Jugoslavijo, mlo nam Slovenijo! — Odbor ZSV v Ljubljani.

— **Iz Amerike.** V Barbetonu se je smrtno ponesrečil naš rojak Janez Volk. V nedeljo dne 6. septembra je lovil rieb. Pri ribolovu ga je napadla božjast in padel je v vodo. V vodi je nesrečno utonil. Pokojni je bil star 43 let, doma pa je bil iz Suhorja pri St. Petru. — V Spring Canyon Utah se je v rudniku smrtno ponesrečil rojak Nikolaj

Vučelič. Pokopali so ga dne 30. avgusta. — V Denverju, Colorado, je preminula rojakinja Uršula Ambrožič. Pokojna je bila stara 59 let in doma iz Lipovca pri Ribnici.

— **Spremembe v voznem redu na Hrvaški.** Pričujemo, da će danom 1. oktobra o. g. na nek. našim prugama uslijediti slijedeće promjene u putničkom saobraćaju: Na pruzi Beograd-Zagreb gl. kol. od stanice Garčin do stanice Sibiñj mijenja se red vožnje potničkog vlaka broj 12 kako slijedi: Garčin dolazak ostaje nepromijenjen zadržavanja 19 minuta, pol. u 12 sati 38 minuta.

Zadubravje dol. 12 sati 43 minuta. zadržavanje 1 minuta, polazi 12 sati 50 minuta: Donja Vrbica dol. 12 sati 49 minuta, zadržavanje 1 minuta, polazi 12 sati 50 minuta. Brod dolazi 13 sati, zadržavanje 20 minuta, poazi 13 sati 20 minuta. Slobodnica dolazi i polazi u 13 sati 30 minuta. Od stanice Sibiñj dalje ostaje red vožnje ovog vlaka nepromijenjen. Na pruzi Caprag-Karlovac od Vrginmosta do Karlovca obustavlja se vlak broj 2930, koji je saobraćao na Karlovačke i godišnje sajmove, a mjesto toga stavlja se u svakodnevni saobraćaj mješoviti vlak broj 2930/a. Na pruzi Ogulin-Split između Kaštel Starog i Splita stavlja se u saobraćaj mješoviti vlakovi broj 821, 822, 823 i 824 kao svako dnevni vlakovi.

— **Novi mešani vlaki.** Zagrebška direkcija državnih železnica razglasa: Danom 1. oktobra o. g. stavićemo u saobraćaj na pruzi Ogulin-Split između Splita i Kaštel Starog mješovite vlakove broj 821, 822, 823 i 824, a na pruzi Caprag-Karlovac između Vrgin mosta i Karlovca mješoviti vlak broj 2930/a. — Ovi vlakovi kretać će po slijedećem redu vožnje: Mješoviti vlak 821 (II. i III. r.) pol. Split 5.48, Solin 6.02, K. Sućurac 6.10, K. Gomilica 6.17, K. Kambelovac 6.22, Kaštel Lukšić 6.28, Kaštel Stari 6.34. — Mješoviti vlak 822 (II. i III. razred) pol. Split 19.50, Solin 20.10, K. Sućurac 20.19, K. Gomilica 20.26, K. Kambelovac 20.31, Kaštel Lukšić 20.37, dol. Kaštel Stari 20.43. — Mješoviti vlak 823 (II. i III. razred) pol. Kaštel Stari 6.44, Kaštel Lukšić 6.50, K. Kambelovac 6.56, K. Gomilica 7.01, K. Sućurac 7.08, Solin 7.17, dol. Split 7.30. — Mješoviti vlak 824 (II. i III. razred) pol. Kaštel Stari 20.54, Kaštel Lukšić 21.00, K. Kambelovac 21.06, K. Gomilica 21.11, K. Sućurac 21.18, Solin 21.27, dol. Split 21.40. — Mješoviti vlak 2930/a (II. i III. razred) pol. Vrginmost 6.11, Cirov. Strana 6.19, Slavonsko polje 6.26, Vojnić 6.34, Utinja Vrelo 6.43, Utinja 6.52, Udb. Sjeničak 7.00, Skakavac 7.11, Rečica 7.22, Karlovac 7.42.

— **Teška nesreća na vojaškom vežbišću v Zagrebu.** Dne 25. t. m. dopoldne se je na vojaškem vežbišću na Grmošćici pri Zagrebu primerila teška nesreća. Vojaki so se vežbali v odstrelevanju bomb s puške. Vojake je učil podporočnik Metodije Karević. Približno ob pol. 12. je neki vojak izstrelil puško, bomba pa ni odletela, temveč je eksplodirala na licu mesta. Poleg vojaka je stal podporočnik Karević, katerega je bomba ubila. Bil je mrtev po nekaj minutah. Vojak je bil lahko ranjen. Med oficirskim zborom je tragična smrt mladega podporočnika vzbudila splošno sočutje. Pokojni Karević, star 23 let, je bil rodom iz Prilepa iz ugledne rodbine. Leta 1916. so ga še kot dečka vili Bolgari, uspejo pa mu je pobegniti in leta 1917. in 1918. se je v komitskih četah boril proti njim. Karević je dovršil gimnazijo v Prilepu, vojno akademijo pa v Beogradu. Tragedija mladega Karevića je temvečja, ker je pred dobrim mesecem padel njegov brat, komitski vojvoda, v borbi z bolgarskimi tolpami.

— **Miljacka preplavila okolico.** Vsled neprestanega dežja je Miljacka v Bosni silno narasla ter prestopila bregove. Na Alipašinem polju je rekla povzročila veliko škodo.

— **Tudi Bosna narašča.** Iz Sarajeva poročajo, da je Bosna istotako kot Miljacka prestopila bregove ter na mnogih mestih resno ogroža železniško progo. Promet se bo moral mestoma prekiniti.

— **Negodna ministrovega avtomobila.** Na poti proti Ljubljani v Bosni se je avtomobil ministra notranjih del zaletel v neko steno. Načelnik ministrstva Aleksa Petrović je laže ranjen, dočim so ostali potniki ostali nepokškodovani.

— **Rodbinska tragedija.** V selu Brazdja v Bosni se je sprl selak Mihajlo Vanić s svojim sinom. Med prepričim je sin udaril očeta po glavi, da je obležal mrtev na licu mesta.

— **Svetovni pustolovec prijet v Vinkovcih.** V Vinkovcih na Hrvatskem je policija prišla nekega Andio Kadrovića, o katerem se sumi, da je identičen z znanim svetovnim pustolovcem Ahmetom Žigom iz Sarajeva, ki je v inozemstvu izvršil nebroj seplej in žepnih tatvin. Berlinska policija je izdala za njim tiralcico.

— **Vsem prometnim in administrativnim uradnikom III. kategorije** (bivšim prometnikom) v Sloveniji. Izdela je skrajno krivičen osnutek nove pragmatike, proti kojejga uveljavljeno moramo energično protestirati. Na zahtevo velikega števila tovarišev sklicujem za petek dne 2. oktobra ob 13. uri v salonu restavracije Mikšić, nasproti

glavnega kolodvora, protestno zborovanje. Tovariši, ki ste ta dan službe prosti, vsi na zborovanje! To je vaša sveta dolžnost! — Za Udrženje prometnikov: Rudolf Pompe. 1695n

— **Pazite, da ne boste prevarani!** Radi neštetihi zamenjav, ki se dogajajo, zahtevajte pri trgovcih razločno le mlo »Gazela«! Ponaredbe odklanjajte! 156/L

— **Čaj za gospode?** Ali je to mogoče? Seveda je; istotako kakor je lahko vino ali cigareta okusna in prijetna, tako ima čaj svoje izrazite znake. Naprimer znakma »Teekanne Schwarz« od gospodom posebnih priljubljenosti. Ta čaj je jak, slasten kakor angleške mešanice. Kot zažuterk mešan z mlekom ali smetano umirja živce, ne da bi se to občutilo.

Proti odebaleostim deluje s kolosalnim uspehom samo **VILFANOV ČAJ** kat. priznavajo vsi strokovnjaki. — Dobiva se v vsi lekarnah in drogerijah. Proizvajal: Kem. pharm. laboratorij **Dr. D. VILFAN**, ZAGREB, ILICA 204

Iz Ljubljane

— **Prvi sneg.** Snoči po 11. uri je začelo v Ljubljani močno snežiti, padali so debeli snežni kosmiči med dežjem. Snežilo je skoraj četr št ure. Malo zgodna je pač starka zima!

— **Oglejte si glavne dobrote tombole Sokola I.** ki so razstavljeni v izložbah Gričar & Mejač, Šelenburgova ulica, I. C. Mayer, Stritarjeva ulica, Oleum, Mestni trg Gersak & Komp., Kongresni trg in Matihian, Dunajska cesta. Tombole karte se prodajajo samo po 2 Din komad. 1690n

— **Podružnica vojnih invalidov**, vdov in sirot v Ljubljani priredi v soboto 3. oktobra t. l. ob pol. 8. zvečer vinski trgatav in sicer v restavraciji g. Mikšića v Kolodvorski ulici. Opozarjamo, da se bodo trgalo pristno dalmatinsko grozdje, došlo iz Splita. Obeta se res lepa in prijetna zabava. Na svoj račun pridejo pesalci, kakor tudi lačni in žejni želodci, za kar poskrbi znani g. Mikšić. Prihitite torej vsi, ki ste željni zabave in vsi, ki imate sočutje z našimi vojnimi trpinji, ki po nedolžnem trpe. 1690n

— **Društvo »Skrb za mladino«** priredi na praznik Vse svetih dne 1. novembra t. l. cvetlični dan, Vsled plemenitega dela, ki ga vrši to društvo za siromašno mladino, se prosji vsa ostala društva, da se blagohotno ozirajo na to prireditiv. 1698n

— **Vinska trgatav v Šiški**, prirejena od C. M. podružnice, se vrši v nedeljo od 3. popoldne dalje v dvorani pri Valjavcu, — Vstopnina Din 3.—. Bo obilo zabave, godba in ples! 1699n

— **Kolo jugoslovenskih sester v Ljubljani** bo imelo v četrtek 1. oktobra ob 16. redno odoborovo sejo. 1691

— **Absolventje in absolutinje državne trgovske šole v Ljubljani letnika 1923/24.** se vabijo na sestanek, ki se bo vršil dne 3. oktobra ob 8. uri zvečer v salonu pri Marku na Rimske cesti. Zadeva je važna, zato pridite vsi! — Sklicatelji.

— **Dijaške gospodinjke** v četrtek pri Novem svetu sestanek. 1692n

— **Zdruga krojačev, krojačnic in sorodnih obrtov** razglasa, da je zadržni damski odtsek v uporabi zakona o zaščiti delavcev, ki določa 8. do 10urni delovni čas po naravi in težji posla, sklenili, da se v njenem področju delovni čas za damsko - krojaško stroko izra dne 1. oktobra 1925 podaljša od 8 na 9 ur dnevno. 1693n

— **Novoustanovljena godbeno društvo »Gradašca«** Vič-Glince priredi dne 4. oktobra v vseh prostorih restavracije »Novi Dom« (bivša Amerika) Vinsko trgatav. Ker je čisti dobilek namenjen v prid novih godal, se vabijo vsi prijatelji glasbe k obilni udeležbi. 1697n

— **Občni zbor »Jugoslovenskega kinološkega saveza«**, Dne 1. oktobra t. l. ob 20. uri zvečer se vrši v restavraciji pri »Slonu« I. redni občni zbor »Jugoslovenskega kinološkega saveza«, ki ima namen smotreno organizovati vzrejo čistokrvnih psov vseh pasem, Delokrog saveza se razteza na celo državo. Slični zavez imajo tudi druge države: Češka, Francija, Švica itd.

— **Ne pozabite na obsežno vinsko trgatav**, ki jo priredi Ljubljansko gasilno društvo v nedeljo dne 4. oktobra t. l. v Mestnem domu. Kdor je posetil lansko vinsko trgatav tega društva, jo gotovo obišče tudi letos ter pripelje svoje znance s seboj, da se tudi isti naučijo smeha ter dobre vinske kapljice in izbornih jedil. 1694

Iz Celja.

— **Popis vojnih in vojaških invalidov.** Na podlagi odloka velikega župana mora mestni magistrat popisati vse v tukajšnji občini bivačoe vojne in vojaške invalide. Pozivljajo se vsled tega vsi vojni in vojaški invalidi ne glede na čin, da se osebno javijo pri mestnem magistratu v sobi štev. 14 do vključno 8. oktobra od 9. do 12. ure dopoldne. K prijavi mora vsak seboj prinesiti invalidsko uverenje. Odsotne ali bolne invalidske uverenje.

valide morajo prijaviti v določenem času njih družinski člani ali pa stranke, pri katerih stanujejo. Prijaviti se ni treba invalidom, ki so v oskrbi v celjskem invalidskem domu, ker bodo popisani od upraviteljstva doma. Zadeva je važna in velike važnosti in se morajo tem pozivu vsi odzvati. Nevednost o tem razglasu ne opravičuje.

— **Celjsko pevsko društvo** je sklenilo v kratkem zopet pričeti s pevskimi vajami, — **Mesečni živinski sejem** se vrši v ponedeljek, dne 5. oktobra v Celju, Stojnine se na teh sejmihi ne pobira.

— **Smrtna kosa.** V celjski bolnici sta umrla krojaški mojster Ivan Vlačič iz Celja v 42. letu starosti ter Piršek Eliza, poselstnica in trgovka iz Polzele v 55. letu starosti. N. v. m. p.

— **Mestno gledališče v Torku**, dne 6. oktobra ob 20. uri otvoritvena predstava »Pohujšanje v dolini šentflorjanski« Režira g. Stanko Gradišnik Gostuje članica kr. gledališča v Ljubljani gospa Saričeva.

Iz Maribora

— **Proslava tisoletnice hrvatskega kraljevstva v Mariboru.** Zgodovinsko društvo v Mariboru priredi v nedeljo dne 4. oktobra v dvorani Apollonina ob 10. dopoldne proslavo 1000letnice hrvatskega kraljevstva. Na proslavi bo predaval vladni svetnik dr. Nagy iz Zagreba. Predavanje bo izpopolnjeno s predvajanjem skoptičnih slik.

— **Kongres učiteljev meščanskih šol** za okrožje Maribor se vrši dne 16. oktobra v Mariboru. Na dnevnem redu se bo razmotrivalo o novem učnem načrtu.

— **Velika tatvina briljantov v Mariboru.** Dne 26. t. m. je bil iz stanovanja Ane Braubart ukraden par uhano v briljanti, vreden 10.000 predvojnih kron.

Ob otvoritvi plesne sezone

Prihodnje dni se otvori v Ljubljani plesna sezona. Zanimanje za ples, ki je po vojni ogromno narastlo, je našlo svoj odmev tudi v Ljubljani. Ljubljana pleše. Prav je tako, kajak ples je pot k novi kulturi! Mnogo se letos ugiba in kombinira, kakšni bodo novi plesi. Da nekoliko ustrežemo cenjenim čitateljem in navdušenim plesalcem, hočemo podati kratko ilustracijo to sezono prevladujočih modernih plesov. Ker je v vprašanju mode in predvsem mode modernih plesov v prvi vrsti merodajen Pariz, po katerem se ravna vsa Evropa, lahko na to mirno odgovorimo: One-step, Boston, Tango Blues in sicer takozvani »Fox Blue« ter novi plesi »Florida«, »Raquette«, »Caramba« »One-step« se bo približno tako plesal kot poprej, brez bistvenih sprememb, in danes se mnogo pleše v vsi s Two-step koraki. Kar se tiče Bostona, se bo plesal takozvani »Hésitation Boston«. Šigar čast obetovi in izmenjav lesitacijskih korakov in kratkih odmorov. Za bližajočo se sezono prihajajo v poštev še tri nove varijacije, ki obstojajo v glavnem v elegantnih mehkih okretih, menjajoči se z odmorom. Popolnoma sta propadla »Volta Boston« in »Šestkorak« ni Boston, ki sta se mnogo plesala pri nas.

V Parizu ter drugih plesnih centrih uživa veliko priljubljenost »Tango«. »Tango« se izvaja popolnoma enostavno, za povprečnega plesalca s 4-5 figurami, in se ga je lahko pručiti.

Največ se pleše Blues, in sicer »Fox blues«. Z gotovostjo se lahko trdi, da se od desetih plesov »Blues« gotovo škrat pleše. Izvaja se ga sedaj mirno in ugaljeno. »Blues« je poln originalnih varijacij, ki priljubljeni ples s temperamentno jazz-glasbo zelo krasé. Elegantni decentni »Blues« je groteskni in malo estetični »Schimmy« popolnoma izpodrinili.

Zadnje plesne varijacije na parketu so: »Florida«, »Raquette« in »Caramba«, ki se že vsi pridno plešejo. Ti trije plesi so bili na kongresu »Unije plesnih učiteljev Francije«, ki se je vršil letos v maju med drugimi številnimi novimi plesi soglasno in z odobravanjem sprejeti. »Florida« se pleše v triosmnskem taktu in je uspeša kombinacija prejšnje »Jave« s »Tangom«. Ples ima samo pet figur, ni kompliciran in lahek za pručenje. Navzvilj svoji enostavnosti vzbuja vsled svoje elegancije pozornost in je že sedaj zelo priljubljen.

»Caramba« je izrazit Step-ples in je takoj spoznatli španski njegov značaj. Je originalen in ne spominja na nobenega dose. dal modernih plesov. Pleše se v enodetrtnskem taktu in vsebuje samo štiri figure. Je popolnoma lahek. V splošnem je tendenca vseh novih plesov, da se jih izvaja kolikor mogoče lahko in so odpadle vse komplirane figure.

»Raquette« je najlažji od vseh novih plesov in se ga lahko imenuje »športni ples«. Ima svoje ime po raketu za tenis in vsebuje 7 figur, ki spominjajo na teniške igre. »Raquette« se pleše v tritetrtnskem taktu. Godba je originalna. To so trije novi plesi, ki so učinkovitejši plesne sezone — Vederemo...

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

v Ljubljani, Mestni trg štev. 6

ker ima že nad

11.000.000 Din jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje

najugodnejše.

Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. Sprejema v inkaso fakture in ceslje terjatve. Posojila daje le proti polni varnosti na vknjižbo in proti poročilu.

Telefon štev. 9. 23 L. Telefon štev. 9

RABL

Gospodarstvo

Stanje Narodne banke dne 22. septembra 1925.

Razlika v pri-
meri s stanjem
dne 13. IX. 1925.

AKTIVA

Kovinska podlaga	517,1	— 3,6
posojila	1,131,2	— 22,4
račun za odkupovanje		
kronskih novčanic	1,186,3	
račun začasne razmenjave	367,1	
vrhodnost državnih domen,		
državni dolgovi	2,966,3	
zastavljenih za izdajanje		
novčanic	2,138,3	
saldo raznih računov	1,217,3	— 32,2

Skupaj 9,523,8

PASIVA:

Od glavnice izplačano	27,9	
rezervni fond	6,4	
novčanic v obtoku	6,088,2	— 36,5
državni račun začasne		
razmenjave	367,1	
državne terjatve po		
raznih računih	65,3	+ 32,9
razne obveznosti	756,0	— 54,7
državne terjatve za za-		
stavljenne domene	2,138,3	
zajmo za kupovanje zlata	74,3	

Skupaj 9,523,8

Obrestna mera ostane neizpremenjena (6 in 8 %). V kovinski podlagi se računa dinar v zlatu za dinar, angleški funt za 25 dinarjev, dolar za 5 Din, lira za dinar, švicarski in francoski frank za dinar, dinar v kovancem srebru za dinar itd.

Položaj na žitnem trgu

(Tedensko poročilo novosadske blagovne borze.)

Naše inozemsko tržišče je pod vplivom ameriških cen, ki so zadnji teden padle za 8 točk. Amerika gre s cenami navzdol, da bi mogla plasirati svoje blago na evropskih tržiščih, kjer so ameriške cene še vedno nad evropsko pariteto. Toda sporedno s padcem ameriških padajo tudi evropske cene. Zato vlada na vseh tržiščih labilnost in velik zastoj. Naša tržišča so koncem tedna zelo popustila. Lokalna čvrstost, ki se je čutila prejšnji teden, je ponehala in knjezje niso dovažali mnogo žita, ker se drže rezervirano in upajo na povoljnije cene. Izvoz je bil zadnji teden v zastoju. Niti Braila, niti Dunaj, pa tudi ostala inozemska tržišča se niso zanimala za naše žito. Na teh tržiščih je mnogo neprodanega blaga. Ta okolnost utegne povzročiti nadaljni padec cen pšenice na naših tržiščih.

Pšenica je bilo prodano malo. Bačko vagonsko blago po 260—262,50 je padlo koncem tedna na 250 Din malone brez povpraševanja. Sremska pšenica je padla od 260 na 250 Din, bačka potiska od 265 na 255 Din. Ponudbe brez kupcev. Za termin je bilo malo kupčij. Oktobar je notiral začetkom tedna 262,50, oktober-november pa 272,50. Koncem tedna so ponujali za termin po 265. Dunaj je padel na 175 Kč, Braila notira brez povpraševanja 215 S. Stara koruza je šla slabo v promet. Koncem tedna je padlo vagonsko blago za relacijo Braila od 124 na 121 do 120 Kč. Na našem tržišču so plačevali bačko koruzo po 120—177,50, sremsko od 182,50—180. Ponudba in dovoz slab. Isto velja tudi zija blago po rekah. Povpraševanje je bilo za relacijo Braila po 151 S, Dunaj pa 135—136 Kč. Umetno sušeno koruzo vagonsko blago so kupovali koncem tedna po 155. Blago po rekah oktobar, začetek novembra pariteta Pančevo po 162,50, Braila je padla od 148 na 144 S. Malo več zanimanja je bilo zadnji teden za novo koruzo, ki so jo kupovali romunski izvozniki. Cene so padle od 125 S na 121—122. Dunaj se je zanimal za mare-april in sicer začetkom tedna po 148 Kč, koncem pa največ 112. Na Tisli so kupovali blago za mare po 140 — april 145 in maj 150. Za vagonsko blago je bilo manj zanimanja. Oktobar so kupovali sušilci po 110—115, december in januar pariteta Ruma ali Topola 130—132,50, s celo koso 117,50—115. Za vagonsko blago se oglašajo kupci za relacijo Jesenje in Kelebia. Jesenje ocarinjeno so plačevali po 175 — december-januar. Pariteto Szob je padla od 102 na 97—98 Kč. Moka, oves, ječmen in fižol so šli zelo slabo v promet. Moka »a« je notirala 410, ovg 415, oves bački 155—157,50, sremski 157,50—160, ječmen 180, za pivno 205, otrobi 125, fižol sremski 220, bački 210, izbrani 225—230.

Proračun češkoslovaških železnice

V proračunu češkoslovaških državnih železnice kot samostojnega podjetja so bili letos označeni celokupni dohodki v znesku 4.169.136.610 Kč, celokupni izdatki pa bi znašali 3.977.065.370 Kč tako, da je znašal prebitke v letu 1925 — 191.531.240 Kč. V novem proračunu so se zvišali prejemki na 4.304.665.920 Kč, izdatki pa na 4.111.089.893.310 Kč tako, da bo znašal prebitke 214.772.610 Kč. Od celokupnih izdatkov odpade na obrestovanje in amortizacijo železniških dolgov letno povprečno 447.148.720 Kč. Nekatere postavke v izdatkih so se zvišale. Tako na pr. izdatki za severno Ferdinandovo železnico od 400.000 Kč na 36 milij. 854.900 Kč. Reparaacijska komisija je sklenila, da mora češkoslovaška plačati od odkupniške rente severne železnice 58 tisoč 541 odstotkov, kar znaša 18.854.940 Kč. Prvič figurirajo v proračunu izdatki za progo Holje — Hodonin, ki znašajo 34.000 Kč. V proračunu je letos tudi prvič postavka za podraževanje mestne železnice, ki znaša 6.792.370 Kč (obrestovanje in amortizacija posojil, prioriteta akcije in obilgaci-

je). Nasprotno so pa nekatere druge postavke v novem proračunu znižane. — Za amuitete Društva državnih železnice znašajo izdatki 6.985.420 Kč, dočim znaša kvota ČSR od celokupne letne kvote 2.492.710 francoskih frankov. Izdatki so manjši za 698.750 Kč, kar je posledica padca francoskega franka.

Celokupna investicijska potrebnost železniškega podjetja je preračunna na 602 milij. 060.000 Kč, dočim je znašala v sednjem proračunu 656.000.000 Kč. Obrestovanje in provizija od teh investicijskih stroškov znaša v novem proračunu 34.576.350 Kč. Od ostalih postavk v izdatkih se je zvišala postavka za železniška ravateljstva od 133.069.640 na 150.298.710 Kč, za nameščenice od 299.729.840 na 430.514.330 Kč, za masiniste, sprevodnike in drugo osebje, ki spremlja vlake od 302.338.390 na 316.552.960 Kč itd. Ta porast v izdatkih je posledica podraževanja 48 prog, ki je zvišalo izdatke okroglo za 142.000.000 Kč. Izdatki za nameščenice so zelo narasli, ker jim je država zvišala pokojnino odnosno zavarovalnino.

Vse druge postavke v izdatkih so v novem proračunu manjše nego so bile v prejšnjem. Zlasti je bila prikrajšana postavka za vzdrževanje vagonov, ki je znašala letos 735.353.640 Kč, v novem proračunu pa stoji samo 533.319.760 Kč. Postavka »postajna služba« izkazuje zdej 754.946.220 Kč (v sednjem proračunu 772.955.760 Kč). Za vzdrževanje prog je določeno 499.176.390 Kč (prej 558.180.420 Kč).

—g Popust za prevz našega blaga na madžarskih železnicah. S 1. oktobrom stopi v veljavo jugoslovensko — madžarska pogodba o prometu. Mi dajemo Madžarom zmanjšani popust za prevoz blaga preko našega ozemlja v pristanišče Reko in Trst. Madžari pa nam nudijo ugodnosti pri prevozu našega blaga preko Madžarske osebno glede žive živine, žita, sode, rude in surovega železa. Popusti znašajo za blago, ki gre v prvi razred 40 odstotkov, za drugi razred 35 odst., iz razreda A in specialne tarife (izvzemši žito in moko) 35 odst., za blago raz. B 20 odstotkov.

—g Tobak za češkoslovaško. Naša država je sklenila s češkoslovaško republiko pogodbo, glasom katere ji prodaja 100 vagonov tobaka. Polovico vagonov tega toka baka odpošlje te dni sarajevska direktacija monopolov na Češko, ostanek sledi v teku enega meseca.

—g Karakteristično poročilo z beogradske borze. V beogradskem »Vremenu« čita mo poročilo o beogradski borzi. Med tedaj se nahaja tudi vest, da borza ni imela večjega sestanka in da je bilo prisotnih zelo malo deviznih kupcev, kar da sta vvelj izdovskih praznikov manjkali dve tretjini borzičarjev. Beogradski borzičarji so torej večinoma židje!

—g Povprečni tečaj dinarja v avgustu so bili nastopni (v oklepajih podatki za julij 1925): Newyork 1,80 (1,77) dolarja za 100 Din, Zürich 9,24 (9,07) švic. fr. za 100 Din, London 270,96 (277,07) Din za funt sterlingov, Dunaj 12,71 (12,47) šillingov za 100 Din in Berlin 7,53 (7,40) zlatih mark za 100 Din.

—g Hmelj. XLI. poročilo. Zatec Č. S. R., 23. septembra. Mirneše cene od 4400 do 4800 žK za 50 kg. — Nürnberg, 24. septembra. Slabejši dovoz — prodanih 100 bal — mirno — cene nespremenjene.

—g Dobrodoči od tobaka. Naša država je imela od tobaka v zadnjih petih letih nastopne dohodke: 1. 1920 — 420.329 mil. Din, 1. 1921 — 369.491 mil., 1. 1922 519.101 mil., 1. 1923 — 1.052.456 mil. in 1. 1924 — 1.141.715 mil. Zadnje leto so torej znašali dohodki od tobaka 14% državnega proračuna.

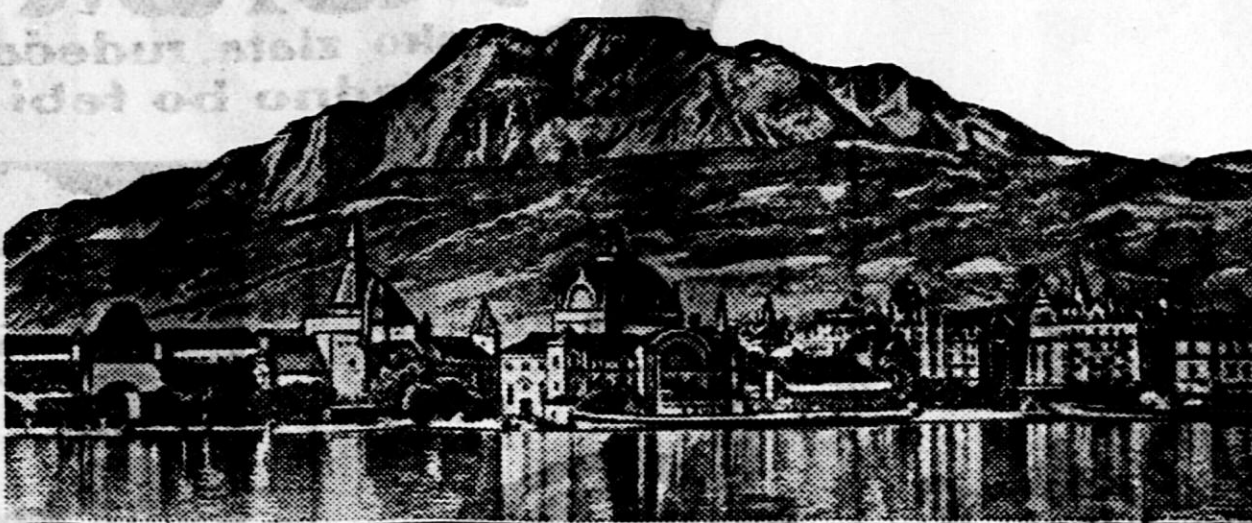
—g Važno za našo kovinsko industrijo. Oddelek za industrijo in obrt pri ministru trgovine in industrije se zanima v svrhu zacinjenja doslej prostega uvoza, da-li izdelujejo naša podjetja sledeče predmete: 1. valjano specialno blago (železo) za vijake in maticе za vijake, 2. kompletne transmisije kot rezervne dele strojev za cementno industrijo; 3. stiskalnice z napravo za segrevanju (Andersson-presses mit Wärmeschnecke); 4. mazalnice (Oelen) in ventile s kontrolnimi vijaki; 5. osti iz jeklene zlitine in druge konstrukcijske dele za dvigala (krane); 6. neizdelano železno žico nad 4 mm debelo; U-železo; 8. kroglične tečajne CC 70 in B 80. Tvrdis, ki prihajajo eventualno v poštev, nad sporoče omenjenemu oddelku točen naslov in priloge informacij, v kolikem času bi moglo izdelati posredne predmete.

—g Nezaposlenost v Italiji se manjša. Iz Milana poročajo, da se je število nezaposlenih v Italiji v tekočem letu zmanjšalo za 22.000. Sedaj znaša približno 79.500 oseb. Značilno za nove italijanske razmere je to, da je izseljevanje zadnja dva meseca skoro prenehalo; pretekli mesec je odšlo približno 3000 oseb.

—g Dobava. Direkcija državnih železnice v Ljubljani sprejema do 2. oktobra t. l. ponudbe za dobavo luskasto oklepne barve, minija in firneža. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem oddelku te direktacije. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 20. oktobra t. l. ponudbe za dobavo dveh decimalnih tehnik (Tischwage mit Laufgewicht). Ponudbi naj se prilozijo načrt ali mala shema tehnične. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 10. oktobra t. l. pri stalni vojni bolnici v Ljubljani glede dobave živin (svinjska mast, koruzni zdrob, riž, fižol, kis). — Dne 21. oktobra t. l. pri direktiji državnih železnice v Sarajevu glede dobave martinovega jekla ter glede dobave kompozicije. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Insertirajte v „Slov. Narodu“!

To in ono

MESTO LUCERN V SVICI. Nemci pričakujejo, da jim prinese konferenca v Lucernu mir. Na sliki vidimo mesto s pogorjem Pilatus v ozadju.

Luthrovi in Stressemannovi pomočniki v Lucernu

Državni tajnik dr. SGHUBERT, ministerjalni svetnik dr. GAUS.

Ministerjalni svetnik in tiskovni šef KIEP.

Šola za zločince

V Budimpešti je policija odkrila pravo šolo za zločince. »Ravnatelj« odličnega podjetja je bil pustolovec in težki zločinec Nikor Ninkovic, prototip popolne propalce. On sam je izvršil okoli 50 velikih vlovov. Njegova šola je bila strogo sistematično organizirana, delila pa se je na visoko, srednjo in nižjo. Njegovi učenci so hodili po sebi, kjer so se praktično udeleževali. Teorija se je tu spremenila v prakso. Ti so pripadali nižji šoli. Srednja kategorija se je poučevala v težkih zločinih. Učenci so morali mojstru dokazati uspehe njegovega pouka. V šoli se je predvsem pazilo, da kdo izmed »nadebudnih« ni na »licu mesta« zapustil kakšnega sledu, odtise prstov itd. V slučaju opasnosti se je treba poluiziti orožja — tako se je glasila parola, zakaj »komu puščati nekoliko krvi, ne škoduje nič«. Na žalost nadebudnih učencev šola ni dolgo uspevala in ni imela zamarnosti posebnih uspehov, zakaj gospod ravnatelj je bil kmalu prijat. Obtožen je »samo« treh umorov. Ninkovic pravi, da je leča univerza za zločince. Seveda je bila z njegovo aretacijo šola na mah uničena, sedevski kandidati pa so se razkropili po svetu.

Zanimivo je, da je pred meseci pariška policija odkrila slično šolo, o čemer smo že poročali. Šola je bila na Montmartru, blizu pa je še popolnoma nego budimpeštanska. Rafinirani in stari zločinec Mousset je sprejel v svojo šolo samo boljše ljudi. Gospodje in dame so pri katedru teoretično poučevali v vlovih, poleg tega pa so se učili geografije pariških katakomb, kemije, fizike itd. Iz šole starega Mousseta so šli šentjalni zločinci. Policija je zasledila mojstra in vse njegove učence baš pri poku. Zapolnila je poleg raznih zanimivosti celo zalogo pokradenega blaga, katero so hvaležni učenci poklonili mojstru.

Največja zločinska šola, prvzaprav univerza, je bila približno pred desetimi leti odkrita v Kairu. Na »svodu« je poučevalo deset »profesorjev«, vsak svojo stroko. Vpisanih je bilo v šolo 300 učencev. Pouk je trajal 3 leta, učence pa je moral pri nastopu šteti vsaj 10 let. Roditelji kandidatov za zločince so morali plačevati šolnino, »absolventi« pa so se morali obvezati, da bodo šoli dali gotove odstotke od dobička. Poučevalo se je separatno, tatvine po trgovinah, vlovih, maskiranje, izbrisanje vsakega sledu in kako je nasprotnika brez vsake šave napraviti za nesposobnega. Šola je imela oblastim nekaj 10 letnih učencev, ki so ga zasledili pri tatvini. »Profesorje« — bila je cela internacionala — so se pravočasno saduhali nevarnost in begli. Zdi se, da sta Ninkovic in Mousset dva izmed onih profesorjev iz Kaira.

Indijci in gledališče

Otroci kakor tudi priprosti ljudje ne razumejo, da dejanje na odru izvajano ni resnično, in ako se jim to razlaga, ne razumejo, zakaj se igra, zlasti ako je kaj tragičnega. Taki so tudi Indijanci, kakor je to razvidno iz dogodka v Argentini, kjer so češki kolonisti priredili predstavo neke igre v prirodi. To je bilo v Pampi Floridi. Indijanci, ki služijo so sosednjih farmah, so prišli z vseh strani gledat oder ob gozdu in prisostvovati temu, kar se bo godilo na njem. Prišli so s seboj svoje žene in otroke, ker je šel med njimi glas, da bo tam ob gozdu nekaj izvanrednega, nekaj, česar še niso nikdar videli in slišali. Posedli so se naokoli in z odprtimi usti gledali igro. Niso se mogli načuditi in čestokrat so se razburili, čestokrat smejali ob raznih prizorih. Ko je prišlo v četrtem dejanju vojaštvo, da vstreljo kovača, okoli katerega se giblje dejanje igre, so bili Indijanci vsi iz sebe in ko je počila salva ter se je kovač mrtev zgrudil, so se sgrazali, da se kaj takega dopusti in še bolj so bili začuden potem, ko so videli, kako se češki kolonisti mirno razhajajo na svoje domove. Obsojali so njihovo postopanje, da se niso zavzeli za kovača in prepričali njegovo usmritev. K drugi predstavi je prišlo še več Indijancev. Tudi topot niso razumeli, zakaj je prišlo vojaštvo in vstrelilo starega kovača. Čehi so jim razlagali, da je to »gledališče«, toda zaman. Odšli so v svoje tabore in zmahevali z glavami nad tem, kaj vse počnejo beli ljudje.

Pes v izloženem oknu

Izložena okna vabijo pasante, da si ogledajo stvari, ki so v trgovini na prodaj. Trgovci imajo posebne namene, ki so izvežbani v izlaganju blaga, pa tudi sami morajo biti iznajdljivi taki razstavljalci, da podajo gledalcu nekaj novega, kar ga vleče in veže na okno in privabi v trgovino. Včasih pa sežejo trgovci po drugih sredstvih, kakor jim pač pride v glavo, da bi lažje razpečali svoje blago. Te dni je prišel neki trgovec v Curihu na misel, da postavi v izložbeno okno psička. Bilo je zvečer okoli 10. ure. Ljudje se vračajo domov. Okno dotične trgovine je bilo zelo razsvetljeno in kmalu se je ustavilo pred izloženim oknom nekaj ljudi, ki so videli, kako se giblje po oknu mal, lep psiček. Kjer je deset gledalcev, se jih kmalu nabere še več in okno je bilo oblegano z radovednim občinstvom. Psiček je prijel sedaj nogavico, sedaj kako pletenino in jo vlekel v kot, kamor je spravil največ raznovrstnih ženskih nogavic, samih lepih, mičnih in vabljivih. Psiček je gledal na radovedno občinstvo se prikupljivo bližal steklu, potem pa je zopet vlačil v svoj kot za ležišče fine svilene nogavice. Gledalci so si zapomnili, da se prodajale v oni trgovini, mimo katere so šli tolikokrat brez brize, prvovrstne nogavice in trgovcu upa, da mu je psiček v izložbenem oknu naklonil mnogo kupcev. Dober reklamni trik za večerne ure, ki utegne dobiti morda pomembne. Vsaka atrakcija pa traja le malo časa, zato iznajdljivost v trgovini za privabljenje kupcev ne sme nikdar pešati.

Prva sodnica pri eksekuciji

Pred nekaj dnevi je prvič v angleški sodniški zgodovini ženska prisostvovala eksekuciji v lastnosti sodnika. Zakon predpisuje, da se imata udeležiti usmrtnice obsojencev dva sodnika. V Glasgou je prišla pri določitvi na vrsto gospa Bell. Ko je bila nekemu Kennu, ki je bil obsojen na smrt, zavrnjena njegova prošnja za pomilostenje, je bilo maročeno sodnici gospo Bell, da mora prisostvovati eksekuciji. V Glasgou je vzbudilo to precej ogorčenja in reklo se je, da je nečloveško, da se sili

žensko prisostvovati takemu prizoru. Posebej se se je naglašalo, da je bila gospa dolgo časa bolna, da je komaj okrevala in da zato zasluži, da bi se imelo obzire do nje. Toda gospa sodnica Bell je na kratko prekinila te proteste in ugovore z izjavo, da bo ona storila vedno svojo dolžnost in da se ne bo nikdar odtegniti odgovornosti svoje službe. Tako je šla drugo jutro s svojim kolegom in z ravnateljem ječnice k obsojencu, da so mu naznanili, da se bliža njegova zadnja ura. Obsojeni Kenn je segel v roko sodnici in drugemu sodniku. Ta dva se nista bala. 40 sekund potem je bil obsojeni Kenn mrtev. Od gospe sodnice se a ni zahtevalo to, da bi si ogledala truplo. Rekla je novinarjem, da se ni čutila nič vznemirjeno, morda baš radi tega, ker je sklenila, da se ne bo vznemirjati. Pohvalila je hitrost in točnost metode za eksekucijo.

V pričakovanju 2. oktobra.

Prvi dan znatne pocenitve oblačil pri

Drago Schwab, Ljubljana.

Ženska na prestolu

V London je prišla pred kratkim Begum iz Bhopala, ki je edina indijska država, ki ima že skozi tri generacije žensko na prestolu. Vladarico spremlja edini še živeči sin. Prišla je v London, da poišče v njegov prid rešitev nasledstva. Prvo in drugorejenec sta umrla v par tednih drug za drugim in oba sta pustila po dva sinova. Nasledstvo bi pripadalo prvorojencu pokojnega prvorojenca vladarice Begum, toda ona želi, opirajoč se na mohamedanski zakon in na domače družinske odnose, da bi si sledil na prestolu tretjorejenec. Ta pa je oče dveh deklic in ako obvelja teza vladarice Begum, bo imel Bhopal v bodočnosti zopet žensko na prestolu. Vprašanje je legalno in politično zelo komplicirano. Begum je žena velike energije in močnega značaja. Listi pravijo, da je prožeta v politiki naprednega konservativna in da je vzgoja ženska prišla pod njeno vladno doznatnega razvoja. Kako združuje konservativizem z napredkom, sledi iz dejstva, da na primer ni zavrgla muslimanskega pajolana, toda ne nosi ga vedno in dala se je že fotografirati z razkritim obrazom. Žena je zelo izobražena in se bavi tudi s slikarstvom.

Selitev ptic

Jesen je že na pragu in obnem z njenim prihodom nas zapuste po vrsti vse ptice - selivke. Selijo se od nas vse tiste ptice, ki pozimi v naših krajih ne morejo najti hrane. Ptice se selijo na jug. Po obliki in telesnem ustroju ptice lahko sklepamo, koliko časa more dotična ptica vzdržati v zraku, odnosno kako daleč lahko poleti. Človek porabi pri navadnih hoji za vsak kilogram teže v sekundi 0,655 kilogramometra energije, konj samo 0,171, golob pa 4,30. Nekatere ptice porabijo 25krat toliko energije kot konj. Zato je tudi razumljivo, da so majhne. Če bi bile večje, bi za polet sploh ne bile sposobne. Lastna energija bi pa večjim pticam (žerjavom, škotljam itd.) ne zadostovala, če bi si med poletom ne pomagale z energijo vetra, ki jih gonj kakor konj jadrnico po morju. Zato lahko prelete velike ptice večje razdalje, kakor majhne, ki morajo računati samo s svojo lastno energijo.

Koliko lahko preleti ptica - selivka, na da bi se spustila na tla? Učenjak so izračunali, da preleti letalstva na en mah 450 kilometrov, skoraj pa celo 1000 km. Ptice-selivke so večinoma naši dobri prijatelji in zato se težko ločimo od njih. Vendar pa niso vse koristne. Nekatere selivke so koristne, druge pa samo v gotovih krajih. Tako n. pr. je skoraj pri nas zelo dobrodošel gost, ker nam s svojim prijetnim žvrgolenjem oznanja pomlad in ukinje razne škodljive žuželke. Zato ga tudi prištevamo med koristne ptice. Toda našo naklonjenost skorcem morajo drago plačati francoski kolonisti v Tunisu in Alžirju, kjer ostane večina evropskih skorcev čez zimo. Tam skorci ne morejo dobiti dovolj črvo in žuželk, zato navale na žito in druge poljske pridelke ter povzročijo vsako leto ogromno škodo. Tamošnje oblasti so že uradno posredovale pri evropskih državah, da se proglasi skorci za škodljivo ptico in da bi ga zatirali tam, kjer se plodi, to je v Evropi.

* Novi požigi v Berlinu. Že nekaj mesecev se pojavljajo v Berlinu na raznih krajih požigi v podstrešju. Policija išče storilce, pa jih ne more najti. V terek je zopet gorelo in požar je napravil v Nassavski ulici precejšnjo škodo. Očitno je, da je bil ogenj podločen. Taki požari se dogajajo tudi v bližnji okolici in tako je gorelo v Schmar-gendorfu pri Berlinu, pa se je posrečilo ogenj omejiti.

* Pisane znamke za okras obleke. V stremljenju, da se pridobi nekaj novega za kazasko modo, je prišla neka velika modna trgovina v Parizu na misel, da spodnji del tega priitljenega ženskega oblačila prepleti z veliko pisemsko znamko, ki nosi barve originala. Iz svile napravljene znamke dobe s črnim natiskom nekaj uradni poštni pečat. Znamke izdelujejo sedaj tovarne, ki dajejo svileni gradivo za kazake, in jih odpošljajo istočasno. Nalepbo se znamke na spodnjem, v široke gube položenem delu kazaka točno na boku. Da bi stvar pridobila več mičnosti, se položijo znamka med gube tako, da se jo vidi šele, ko se nositeljica premika. Po poljubnosti dame se natisne namesto pečata tudi njeno ime ali morda še kak priimek. Originalnejše in bolj slik je, ako ima dama znamko z oddajnim pečatom iz Londona ali Pariza.

Urejuje: Josip Zupančič. — Za «Narodno tiskarno»: Fran Jezeršek. — Za inzeratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.